

АҲОЛИНИНГ ДАРДУ ТАШВИШЛАРИНИ ЭШИТИШ БЎЙИЧА ЯНГИ ТИЗИМ НАТИЖАДОРЛИКНИ ТАЪМИНЛАЙДИ

Президент Шавкат Мирзиёев раислигида 16 июнь куни ислохотлар натижадорлиги, ҳудудларда ишларнинг бориши ва аҳолини қийнаётган масалалар таҳлили бўйича видеоселектор йиғилиши ўтказилди.

Йиғилиш бошида жорий йилнинг беш ойидаги иқтисодий-ижтимоий кўрсаткичлар қайд этилди. Бу даврда sanoat 6,4 фоиз ўсган, экспорт миқдори 18 фоиз, хорижий инвестициялар 46 фоиз ошган. Қиймати 3 миллиард долларлик 2 минг 500 дан зиёд янги қувват ишга тушган. 2 миллион 400 минг одам даромадли бўлган.

Шу билан бирга, дунёда турли можаролар авж оляпти, савдо алоқалари ва логистика қийинлашяпти. Тинчлик, адолат ва инсон ҳақларини улуғлашга бўлган эҳтиёж ҳар қачонгидан ҳам ошиб борапти.

Шунинг учун ҳокимлар ва вазирлар имкониятларни тўғри баҳолаб, ташаббус кўрсатиб ишлаши, аҳоли ва бизнес вакиллари билан мулоқотни янада қулайтириб, муаммоларни тез-тез ҳал қилиб бериши зарур.

Йиғилишда бу масала ҳудудлар ва тармоқлар кесимида таҳлил қилиниб, тизимли камчиликлар кўрсатиб ўтилди.

Масалан, ҳар бир тумандаги 40 дан зиёд ташкилотда ўртача 500 нафар ҳодим ишлайди. Лекин айрим оддий масалаларни ҳал қилиш учун ҳам вилоятдан, улар эса республикадан руҳсат олиши керак. Ёки ваколати ва маблаг етарли бўлган ташкилотлар ўзини “назоратчи” деб билиб, аҳолининг оғирини енгил қилиш билан шугулланмаяпти.

Вазирлар, ҳукуматдаги масъуллар тартиб-интизомга қаттиқ эътибор бермагани учун ислохотлар ижроси чўзилиб кетяпти. Суд қарорлари вақтида бажарилмаётгани юзасидан ҳам муносабатлар кўп.

Йилнинг қолган даврида 26,5 миллиард доллар инвестиция киритилиши, 1 сентябргача 3,3 миллиард долларлик 35 та йирик лойиҳа ишга туширилиши кўзда тутилган.

Яқинда бўлиб ўтган Тошкент халқаро инвестиция форумида 30,5 миллиард долларлик савдо ва инвестиция шартномалари имзоланди. Улар бўйича ҳам тизимли иш олиб бориш керак.

Шу боис, йиғилишда ижро интизомини мустаҳкамлаш, аҳоли муаммолари билан

ишлаш бўйича янги тизим йўлга қўйилиши белгиланди.

Бундан буён ижро интизомига Ҳисоб палатаси масъул бўлади, унинг ваколатлари кенгайтирилади. Берилган маблағларнинг фақат тўғри сарфланиши эмас, балки нима самара бергани, аҳоли бундан қанчалик рози бўлгани ҳам ўрганилади. Палата бу таҳлиллардан келиб чиқиб, давлат раҳбарига тақлифлар киритади. Президент Администрациясининг Назорат инспекцияси тугатилади.

Тошкент шаҳрида ўзини оқлаган “Халқ назорати” электрон портали бутун республикада ишга туширилади. Бу тизим муносабатларнинг ягона платформаси бўлади ва унга барча вазирлик, идора, ҳокимликлар уланади. Охирги пайтларда Халқ қабулхоналари аҳоли дарадини эшитиб, масалаларни ҳал қилиш ўрнига, муносабатларни давлат ташкилотларига тақсимловчи востачига айланиб қолган эди. Жойлардаги муаммолар ҳал бўлмагани учун ижтимоий тармоқлар орқали чиқишлар кўпайган.

Президентиимиз аҳолининг дарду ташвишларини эшитиб, одамларга шароит яратиб бериш раҳбарларнинг асосий вазифаси эканини таъкидлади.

— Ҳар бир муносабат ортида инсон тақдир, унинг дарди ва умиди турганини унутмаслигимиз керак. Халқнинг дарди билан яшаш биз учун мажбурият, — деди Шавкат Мирзиёев.

Шу боис, Халқ қабулхоналари таркиби фидойи мутахассислар билан тўлдирилиши айтилди. Энди Халқ қабулхоналарига вилоят ва туман ҳокимининг ўзи раҳбарлик қилади. Улар ҳар куни ишини аҳоли дарди ва ташвишларини эшитишдан бошлайди. Бугун тугилган муаммони кейинга ўтказишга йўл қўйилмайди. Муносабатни бошқа идорага юбормасдан, шу жойнинг ўзида ҳал қилиди. Бунинг учун туман ҳокимининг ваколатлари кенгайтирилади.

Масалан, ҳокимда туман ташкилотлари штатини тақсимлаш, яхши раҳбарни рағбатлантириш, сустроғини вазифасидан озод

қилиш бўйича ваколат йўқ. Ҳоким ҳам, ўринбосарлари ҳам кўп вақтини йиғилиш ўтказишга сарфляяпти.

Кўп бўғиндаги штатлар ҳудуднинг ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш мақсадига мос эмас. Тармоқ ташкилотлари кўп йиллик режалар дастурини қилиб, ташаббус кўрсатмаяпти, кунлик топириқлар билан овора.

— Туман бўғини самарали ишламаса, юқоридан қандай топириқ туширилмасин, кўзланган мақсадларга эришиб бўлмайди, — деди Президент.

Давлатимиз раҳбари шунга қаратилган муҳим ташаббусларни илгари сурди.

Энди туманларда ёндашув ҳам, бошқарув тизими ҳам ўзгаради. Бу йил Сурхондарё вилоятида ҳамда 16 та ҳудудда — Бектемир, Қўнғирот, Чимбой, Асака, Ёғдубов, Ғаллаорол, Яққабғ, Хатирчи, Чортоқ, Булунгур, Сирдарё, Қува, Шовот, Ҳазорасп туманлари, Марғилон ва Янгийўл шаҳарларида янгича бошқарув жорий этилади.

Яъни иқтисодиёт ва молия, инвестиция, қишлоқ хўжалиги, бандлик, қурилиш, экология, маданият, оила ва хотин-қизлар, ёшлар масалалари бўйича 9 та давлат идорасининг туман бўлими ҳокимлик тизимига ўтади. Улардаги жами штатларни тақсимлаш, ишга олиш ва бўшатишни ҳоким ҳал қилади. Туманлар ихтиёрида қоладиган маблағлар манбаси кўпайтирилади.

Энди ҳокимда 4 нафар ўринбосар бўлади. Туман ё шаҳарнинг ривожланиш режасига қараб, қайси соҳа бўйича ўринбосар бўлишини унинг ўзи белгилайди. Ҳоким ўринбосарига аниқ вазифалар юклатилиб, ҳар бир вазифа ва функцияси маблаг билан мустаҳкамланади.

Ҳоким ва унинг ўринбосарлари самардорлик кўрсаткичларини тўлиқ бажарса, кейинги йил ҳудудда бериладиган маблағ 10-15 фоиз кўпайтирилади. Акс ҳолда, маблағ оширилмайди ва масъул раҳбар ишдан кетади.

Туманда соҳа мутасаддилари ва етакчи тадбиркорлардан иборат “Ислохотлар штаби” тузилади. У орқали маҳаллар кесимида

лойиҳа, инфратузилма, молиявий манба, кадрлар масаласини қамраб олган уч йиллик дастур тайёрланади. Келгуси йил учун бюджет, инфратузилма, ишлаб чиқариш, хизмат, инвестиция ва бандлик дастурлари шу асосда тасдиқланади.

Бу янги тажриба натижаларга қараб, келгуси йилдан бутун республикамизда йўлга қўйилади.

Яна бир муҳим янгилик — ишчан ва жозибадор муҳит яратиш учун 1 августдан барча вилоят ва туман ҳокимликларида иш ҳақи оширилади, ҳодимларга ишга қараб ойлик устама ва қўшимча бонус берилади.

Лекин ўзига юклатилган вазифани бажара олмаганларга чора қўрилади. Ана шунда ҳамма интизом ва режа билан ишлашга ўрганади.

Йиғилишда ҳудудларда бандликни таъминлаш, камбағалликни қисқартириш, инвестиция ва экспорт ҳамда муҳитни яхшилаш масалаларига алоҳида эътибор қаратилди. Солиқ маъмуричилигини яхшилаб, аҳоли тадбиркорлигини ва иш ўрни яратишни қўллаб-қувватлаш зарурлиги таъкидланди.

Маҳаллаларга сув олиб бориб, мева-сабзавот етиштириш, замонавий агротехнологиялар орқали экспортни кўпайтириш имкониятлари кўрсатиб ўтилди. Урмон ва яйловлардан чорвачиликда фойдаланиб, гўшт ва сут маҳсулотларини кўпайтириш, озик-овқат инфляциясини жилавланш чора-тадбирлари белгиланди.

Шаҳарларда жамоат транспортини ривожлантириш, йўл ҳаракатини тўғри ташкил қилиб, тирбандлик ва автоҳалокатларни камайтиришнинг аҳамияти қайд этилди. Одамлар сайр қиладиган жойлар, яшиллик ва болалар майдончаларини кўпайтириб, халқни рози қилиш талаби қўйилди.

Йиғилишда муҳокама қилинган масалалар юзасидан Бош вазир, ҳукумат аъзолари ва ҳокимлар ахборот берди.

ЎЗБЕКИСТОН ПРЕЗИДЕНТИ АМАЛИЙ ТАШРИФ БИЛАН ҚОЗОҒИСТОНДА БЎЛАДИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев Қозоғистон Республикаси Президенти Қосим-Жомарт Тоқаевнинг таклифига биноан “Марказий Осиё — Хитой” форматидagi иккинчи саммитда иштирок этиш учун 17 июнь куни амалий ташриф билан Остона шаҳрида бўлади.

Тадбирда минтақа давлатлари раҳбарлари ва Хитой Халқ Республикаси Раиси Си Цзиньпин иштирок этади. Сиёсий, савдо-иқтисодий ва маданий-гуманитар соҳалардаги кўп томонлама ҳамкорликни янада ривожлантириш масалалари кўриб чиқилади, минтақавий ва халқаро аҳамиятга молик долзарб масалалар юзасидан фикр алмашилади. Яқинда қўшма ҳужжатлар қабул қилиниши кўзда тутилган.

Саммит доирасида Ўзбекистон Президенти Хитой Раиси билан икки томонлама учрашув ҳам ўтказилади.

Таъкидлаш жоизки, бу форматдаги биринчи саммит Марказий Осиё давлатлари ва Хитой ўртасидаги шериклик муносабатларини мустаҳкамлаш ва амалий ҳамкорликни кенгайтириш мақсадида 2023 йил май ойида Хитойнинг Сиань шаҳрида бўлиб ўтган эди.

ЎЗА

Ўзбекистон Президенти Шавкат Мирзиёев 17 июнь куни Қозоғистон пойтахти Остона шаҳрида бўлиб ўтадиган “Марказий Осиё — Хитой” иккинчи саммитида иштирок этади.

“МАРКАЗИЙ ОСИЁ — ХИТОЙ”: МИНТАҚАВИЙ ҲАМКОРЛИКНИНГ МУҲИМ БОСҚИЧИ

Мазкур платформанинг асосий мақсади минтақа давлатлари ва Хитой ўртасидаги кўп қиррали алоқаларни мустаҳкамлаш, минтақаларо ҳамкорликни ривожлантиришга қаратилган сайё-ҳаракатларни жадаллаштиришдан иборат. Формат кун тартиби доирасида глобал ва минтақавий, сиёсат, хавфсизлик, савдо-иқтисодий, инвестиция, транспорт, ҳудудларо алоқалар, қишлоқ хўжалиги, энергетика, “яшил” энергетика, божхона, маданий-гуманитар соҳаларда ҳамкорликни мустаҳкамлаш, миллий тараққиёт стратегияларини “Бир макон, бир йўл” ташаббуси билан уйғунлаштириш бўйича фикр алмашилади.

Давоми 2-бетда

ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОННИНГ ИНВЕСТИЦИЯ СИЁСАТИ

ИҚТИСОДИЙ ТАРАҚҚИЁТ ЖАМИЯТ РАВНАҚИНИНГ МУСТАҲКАМ ПОЙДЕВОРИГА АЙЛАНМОҚДА

Ўзбекистон иқтисодий ислохотлар ва инвестиция муҳитини яхшилашга қаратилган кенг қўламли ўзгаришларни амалга оширмоқда. Бу ўзгаришлар мамлакатимизни хорижий инвесторлар учун жозибадор масканга айлантираётгани аниқ ҳақиқат. Бунга Ўзбекистон ҳукуматининг инвестицияларни рағбатлантириш ва бизнес юритиш шароитларини яхшилаш мақсадида қатор муҳим ислохотларни амалга оширгани асос бўлди. Ялпи ички маҳсулот кейинги саккиз йилда 2 баробар кўпайгани, ўтган йили инвестиция қиймати 35 миллиард долларга, экспорт 27 миллиард долларга етгани тўрт йилдан буён ўтказиб келинаётган Тошкент халқаро инвестиция форумининг ҳам амалий натижасидир.

Янги Ўзбекистондаги ислохотлар самараси халқаро рейтингларда ҳам ўзининг муносиб аксини топмоқда. Мамлакатимизнинг Иқтисодий эркинлик индексидаги ўрни сўнгги беш йилда

48 поғона юқориланди. Гарварднинг Иқтисодий мураккаблик индексидаги ўрнимиз 28 поғона яхшиланди.

Давоми 4-бетда

ҚУРИЛИШ ВА ЖАМОАТ ТРАНСПОРТИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ БЎЙИЧА ЗАМОНАВИЙ ЛОЙИҲАЛАР ТАҚДИМОТИ

Президент Шавкат Мирзиёев Тошкент шаҳрида режалаштирилган қурилиш ва жамоат транспорти лойиҳалари тақдимоти билан танишди.

Сўнгги йилларда изчил ошган инвестициявий жозибадорлик туфайли пойтахтимизда бунёдкорлик суърати жадал. Кўп қаватли уй-жойлар, меҳмонхоналар, бизнес марказлари, маданият ва спорт мажмуалари шаҳар имкониятларини кенгайтирмоқда. Янги Тошкент қурилиши ҳам бошланиб, иккинчи замонавий мегаполисга айланмоқда.

Узоқ йиллар хизмат қиладиган бундай ишларда, албатта, сифат жуда муҳим. 13 май куни шу масала бўйича йиғилиш ўтказилган эди. Давлатимиз раҳбари қурилишда сифат ва хавфсизлик биринчи ўринда эканини таъкидлаб, бу йўналишларни илмий ривожлантириш, соҳага замонавий ёндашувларни жорий этиш бўйича кўрсатмалар берганди.

Бугунги тақдиротда шу борада бажарилган ишлар ҳақида ахборот берилди. Топириқча биноан, янги лойиҳалаштирилаётган кўп қаватли биноларнинг хавфсизлик талабларига мослиги қайта ўрганиб чиқилган. “УЭГАШКЛИТИ”, Фанлар академияси Сейсмология институти, фавқулодда вазиятлар бошқармаси, санитария-эпидемиология каби 10 га яқин ташкилотнинг илмий-техник хулосалари олинган. Янги талабга кўра, кўп қаватли биноларнинг зилзилага бардошлилиги 9 баллдан кам бўлмайди. Ҳар бир шундай лойиҳа бўйича йиғма хулосалар қилинади.

Осмоўўлар иншоотлар, янги мажмуалар кўпайгани сари уларга барқарор электр энергияси ҳам зарур. Шу боис, Чилонзор туманида 160 мегаваттлик янги подстанция қурилиши режалаштирилган. Бу орқали шу ҳудуддаги бўлажак лойиҳалар учун қўшимча қувват пайдо бўлади, ҳозирги тармоқларга юклама тушмайди.

Шунингдек, ушбу туманда 20 минг куб метр сиғимга эга сув резервуари барпо этилиши мўлжалланган. Натияжада Шайхонтоҳур, Чилонзор ва Учтепа туманларида ичимлик суви таъминоти узлуксизлиги таъминланади. Кунига қарий 8 минг киловатт-соат электр тежаллади.

Тошкент шаҳри кўллаб ишбилармонлик тадбирлари, форум ва кўргазмаларга мезбонлик қилмоқда. Шундай жойлардан бири Central Asian Expo Uzbekistan — САЕХ мажмуаси. Халқаро анжуманлар доирасида турили учрашувлар ҳам ўтказилишини инобатга олиб, бу ерда музокара заллари қурилиши кўзда тутилган.

Шаҳар жозибадорлигининг яна бир муҳим омил — қўлай жамоат транспорти. Пойтахтимизда ҳам автобус, ҳам метрополитен йўналишлари изчил кенгайтириб бориламоқда.

Аввал хабар қилинганидек, метрополитени Тошкент трактор заводи даҳасигача олиб бориш режалаштирилган. Буни

2 босқичда амалга ошириш назарда тутилмоқда. Биринчи босқичда Чилонзор йўлининг Пушкин бекатидан Тошкент ҳалқа йўлигача ер юзаси бўйлаб метро йўли қурилади. Иккинчи босқичда у ердан Тошкент трактор заводи даҳасининг шоҳ бекатигача ер ости йўли барпо этилади.

Шунингдек, транспортлар ҳаракатига қўлайлик яратиш мақсадида мазкур темир йўлни Тошкент ҳалқа йўли остидан ўтказиш назарда тутилмоқда. Ер ости йўналиши ҳам кўчадаги ҳаракатни тўхтатмаган ҳолда қурилади. Бу янги метро йўли 85 минг йўловчини қамраб олиши кутилмоқда.

Ушбу соҳадаги яна бир истиқболли лойиҳа — Янги Тошкент шаҳрига метро йўлидир. У ҳозирги “Дўстлик” метро бекатидан бошланиб, янги марказгача боради. Ўзунлиги 21 километр, 9 та бекатдан иборат бўлиши кутилаётган бу метро кунига 230 минггача йўловчиларни қамраб олади.

Тақдиротда ушбу лойиҳаларнинг техник-иқтисодий жиҳатлари кўриб чиқилди. Давлатимиз раҳбари қурилиш сифати ва маданиятини ошириш, одамларга қўлай шароитлар яратиш бўйича кўрсатмалар берди.

ЎЗА

ИСЛОҲОТЛАР МЕВАСИ: УРГУТДА ИЛДИЗ ОТГАН ОРЗУЛАР ВА МЕҲНАТ САМАРАСИ

Имконият эшиги барча учун очик. Аммо ундан қай даражада фойдаланиш инсоннинг дунёқарashi, салоҳияти ва жасоратига боғлиқ. Янги Ўзбекистондаги сиёсий, иқтисодий ва ижтимоий ислохотлар инсон кадрини эъзозлаш тамойилига асосланган.

Президентиимиз таъкидлаганидек, фуқаро давлат учун эмас, давлат фуқаро учун хизмат қилиши керак, деган тамойил ҳар бир қарор ва амалий жараёнда ўз тасдиғини топмоқда.

Сўнгги йилларда ёшлар учун яратилётган шароитлар, тадбиркорликни қўллаб-қувватлашга қаратилган фармон ва қарорлар, аҳолини камбағалликдан чиқаришга хизмат қилувчи дастурлар мамлакатдаги янги сиёсий фикрлаш, ижтимоий қараш ва иқтисодий муҳитни яққол намоён қилмоқда.

Ана шу муҳитда фаолият бошлаган, давлат томонидан яратилган ишонч ва имкониятларни қадрлаб, ўз салоҳиятини амалга оширишга ҳарака қилаётган тадбиркор ёшлардан бири.

Ҳар бир инсон ҳаётида бир қарорга келишга туртки бўладиган ички куч бўлади. Ўзбекистондаги кенг қамровли ислохотлар ана шундай куч манбаига айланган. Йўлга қўйилган сиёсат фақат сиёсий ёки иқтисодий жараён эмас, у аввало, инсон тақдирига таъсир этувчи ҳаётий воқелиқдир.

Давоми 3-бетда

Нуктаи назар

ХИЗМАТ КЎРСАТИШ СОҲАСИ БАРҚАРОР ҲАМ ЎСЯПТИ

Кейинги йилларда ялпи ички маҳсулот ўсишининг ярмидан кўпи хизмат кўрсатиш соҳаси ҳиссасига тўғри келиб, иқтисодиётнинг асосий драйвери бўлмоқда. Бу барча соҳа ва тармоқлар ривожига билан узвий боғлиқ.

Гулнора МАРУФОВА,
Олий Мажлис Сенати аъзоси

Кунини кеча Президентимиз раислигида ўтказилган видеоселектор йиғилиши мамлакатимиздаги ислохотлар жараёнида янги босқични бошлаб беради. Зеро, ислохотлар натижадорлиги, ҳудудларда ишларнинг бориши ва аҳолини қийнаётган масалалар таҳлили бўйича ўтказилган йиғилишда муҳокама этилган ҳар бир масала, берилган ҳар бир топшириқ ягона мақсад — халқимиз турмушини яхшилаш, давлат бошқарувида самарадорликни таъминлаш, одамлар ишончи ва розилигига эришишга қаратилгани билан аҳамиятли.

Давлатимиз раҳбари таъбири билан айтганда, ҳар бир мурожаат ортида инсон тақдирининг дарди ва умиди турганини унутмаслигимиз керак. Халқнинг дарди билан яшаш биз учун мажбурият. Шунинг учун раҳбарлар бугуннинг талабидан келиб чиқиб, “эрта”ни кутмай, бир зумда, ўша жойнинг ўзида муаммони ҳал этишга ўтатиш зарур.

Йиғилишда қайд этилган иқтисодий натижалар: sanoat ўсиши, экспорт, хорижий инвестициялар ва янги қувватлар ишга туширилиши Ўзбекистон иқтисодиётидаги барқарорлик ва очкиклик сиёсати самарасидир. Бироқ Президентимиз ҳақли равишда таъкидлаганидек, режалар қоғозда эмас, ҳаётда бажарилгандагина ислохот дейилади. Бунинг учун ҳар бир бўғинда жавобгарликни кучайтириш, ҳокимларга зарур ваколатлар бериш муҳим қадам бўлди.

16 та туман ва шаҳарда пилот тарзда жорий этиладиган янги бошқарув тизими давлат бошқарувини амалий ва халққа яқин шаклга олиб чиқишга

лекин амалда ечим топувчи эмас, мурожаат тақсимловчи орган вазифасини бажариб келганини очик тан олишимиз керак. Янги тизимга кўра, ҳокимлар ҳар кунини ишнинг аҳоли билан мулоқотдан бошлаши, мурожаатни ўз жойида ҳал қилиши бу ҳолатни тубдан ўзгартиради. Бунинг учун Сенат ва маҳаллий кенгашлар ҳам ўз назоратини кучайтиради.

Ижро интизоми учун Ҳисоб палатаси масъул бўлиши ва Президент Администрациясининг Назорат инспекцияси тугатилиши — бюрократик ортқича босқичларни қисқартиришга хизмат қилади. Мунтазам равишда халқ вакиллари сифатида биз, сенаторлар ижро ҳолати юзасидан жойларда очик муҳокама қилишга, натижалардан халқни хабардор этиб борамиз.

Ҳоким ва ўринбосарларини натижага қараб рағбатлантириш ёки жазолаш механизми ишлари давлат бошқарувидаги энг адолатли ва зарур ёндашувдир. Ҳар бир ҳудуднинг бюджетидан тортиб, бошқарув моделигача натижага боғланса,

“Йиғилишда қайд этилган иқтисодий натижалар: sanoat ўсиши, экспорт, хорижий инвестициялар ва янги қувватлар ишга туширилиши Ўзбекистон иқтисодиётидаги барқарорлик ва очкиклик сиёсати самарасидир. Бироқ Президентимиз ҳақли равишда таъкидлаганидек, режалар қоғозда эмас, ҳаётда бажарилгандагина ислохот дейилади. Бунинг учун ҳар бир бўғинда жавобгарликни кучайтириш, ҳокимларга зарур ваколатлар бериш муҳим қадам бўлди.

қаратилган. Ҳокимликка 9 та муҳим соҳанинг бўлимлари ўтиши, шунинг билан тақсими ваколатини тўлиқ ҳоким қўлида бўлиши самарадорлик, жавобгарлик ва ташаббускорликни оширади.

Сенатор сифатида бу ташаббусни қўллаб-қувватлайман ва у салмоқли амалий натижа бериши учун жойларда Сенат вакиллари билан нозорат функциялари ҳам кучайтирилиши керак деб ҳисоблайман.

Кўп йиллар давомида Халқ қабулхоналари халқнинг дардини эшитувчи органга айланди,

раҳбарларда фақат ҳисобот учун эмас, халқ розилиги учун ишлашга рағбат пайдо бўлади.

Умуман олганда, ушбу йиғилиш ҳар бир раҳбар, ҳар бир сенатор, ҳар бир идора масъули учун кўзгу вазифасини бажаради. Унда берилган топшириқлар ижросини таъминлаш Олий Мажлис Сенати аъзолари зиммасига катта масъулият юклайди. Жойларда назорат, жамоатчилик билан ҳамкорлик ва ижтимоий таъсирини ошириш учун вазифаларимизни сидқидилдан бажаришимиз керак.

“МАРКАЗИЙ ОСИЁ — ХИТОЙ”: МИНТАҚАВИЙ ҲАМКОРЛИКНИНГ МУҲИМ БОСҚИЧИ

Бошланиши 1-бета

Тизимли тус олаётган “Марказий Осиё — Хитой” мулоқоти, биринчи навбатда, ўзаро иқтисодий манфаатларга қаратилган. Хитой сўнгги йилларда Марказий Осиё давлатларининг савдо ҳамкорлари орасида доимий равишда етакчи ўринни эгаллаб келмоқда. Хитой капитали иштирокида минтақанинг барча мамлакатларида sanoat, энергетика, транспорт, логистика ва савдо соҳаларида ўнлаб лойиҳалар амалга ошириляпти.

Марказий Осиё ва Хитой ишбилармон доиралари вакиллари томонидан ташкил этилган кўшма корхоналар сони бугунги кунда 6 мингга яқин. Минтақанинг Хитой билан умумий савдо айланмаси 2024 йилда 94,8 миллиард долларни ташкил этган бўлса, 2025 йилда ҳисоб-китобларга кўра, бу кўрсаткич 100 миллиард долларга етади.

Марказий Осиё “Бир макон, бир йўл” стратегиясининг асосий элементи бўлиб, унинг доирасида Европага янги транспорт йўлакларини яратиш учун йўللار, савдо марказлари ва логистика инфратузилмасини қуриш ишлари жадал олиб боришмоқда.

Биринчи “Марказий Осиё — Хитой” саммити 2023 йил 18-19 май кунлари Сянь шаҳрида бўлиб ўтган эди. Мазкур саммит Сянь декларациясининг имзоланиши,

давлат раҳбарларининг ҳар икки йилда бир марта навбатма-навбат Хитой ва минтақа давлатларидан бирида учрашувлар ўтказиш механизмининг йўлга қўйиш, шунингдек, идоралараро даражада ўзаро ҳамкорликни фаоллаштириш билан яқунланди. Натижада 9 та кўп томонлама ҳужжат имзоланди ва 19 та ҳамкорлик платформаси яратилди.

Хусусан, формат доирасида қишлоқ ҳўжалиги, ички ишлар, ташқи ишлар, таълим, транспорт, иқтисодиёт ва савдо вазирларининг, боғхона хизматлари раҳбарларининг учрашувлари, таҳлилий марказлар, ахборот агентликлари форумлари ва бошқа кўп томонлама ҳамкорлик механизмлари ишга туширилди.

“Марказий Осиё — Хитой” иккинчи саммитига тайёргарлик 2025 йил апрель ойида Олмаотада бўлиб ўтган ташқи ишлар вазирларининг VI учрашувидан бошланди. Унда Остона шаҳрида бўлиб ўтадиган олий даражадаги саммит кун тартиби муҳокама қилинди ва имзоланиши режалаштирилган ҳужжатлар келишиб олинди.

Таҳлилчиларнинг айтишича, бу формат минтақавий ҳамкорликнинг узоқ муддатли тизимига айланишини ваъда қилмоқда.

“Марказий Осиё — Хитой” форматининг фаол иштирокчилари сифатида

Ўзбекистон Хитой билан икки томонлама асосда шерикликни муваффақиятли давом эттирмоқда. Икки давлат раҳбарлари ўртасида яқин, ишончли сиёсий мулоқот йўлга қўйилган бўлиб, бу икки томонлама ҳамкорликка барқарорлик ва динамика хусусият тақдим этмоқда.

2022 йилда Ўзбекистон ва Хитой икки томонлама муносабатларни мавсумий стратегик шериклик даражасига кўтарди. Бу мақом юқори даражадаги ўзаро ишонч, барқарорлик ва халқаро вазиятдан қатъи назар, ҳар икки томоннинг яқиндан ҳамкорлик қилишга тайёргилигини ақс эттиради.

Мазкур жиҳат, шунингдек, Ўзбекистон ва Хитойнинг кўп қиррали муносабатларини узоқ муддатли асосда мустаҳкамлаш ниятини тасдиқлайди. Президент Шавкат Мирзиёев раҳнамолигида амалга оширилаётган тизимли ислохотлар бундай тараққиётнинг муҳим омилларидандир.

Улар мамлакатга йирик хорижий инвесторларни, жумладан, Хитой корпорацияларини жалб қилиш учун шароит яратди. Хусусан, Хитой компаниялари юртимизда энергетика, қурилиш, машинасозлик, кимё, тўқимачилик sanoati ва бошқа соҳаларда кўшма лойиҳаларни амалга оширишда фаол иштирок этмоқда.

Бугунги кунда Хитой Ўзбекистоннинг етакчи савдо-иқтисодий ҳамкорига айланган. 2024 йилда икки мамлакат ўртасидаги товар айирбошлаш ҳажми 13 миллиард доллардан ошди. 2011 йилдан буён ҳамкорлик бўйича Ўзбекистон — Хитой ҳукуматлараро қўмитаси фаолият юритиб келяпти. Унинг 7-мажлиси 2024 йил 13 май кунини Тошкентда бўлиб ўтди. Хитой Ўзбекистоннинг инвестициявий шериклари орасида ҳам етакчи бўлиб қолмоқда. 2024 йилда умумий қиймати 1,9 миллиард долларлик 64 та лойиҳа ишга туширилди, 2017-2024 йилларда Хитой инвестицияларининг умумий ҳажми 23,1 миллиард долларни ташкил этди.

Ҳозирги пайтда мамлакатимизда Хитой инвестицияси иштирокидаги 3,5 мингдан ортқ корхона бор. Улардан 220 таси 2025 йилда ташкил этилган. Парламентлараро ва ҳудудлараро ҳамкорлик ҳам фаол ривожланиб, маданий-гуманитар алмашинувлар кенгаймоқда. Бу ўзаро ишонч ва ҳар томонлама алоқаларни чуқурлаштиришга

интилишнинг юксак даражасини ифода қилади. Бунинг учун икки мамлакат халқлари ўртасидаги тарихий ришталар мустаҳкам пойдевор бўлиб хизмат қилияпти.

Ўзбекистон — Хитой муносабатларининг конструктив хусусияти бутун минтақавий кун тартиби учун ижобий тенденциясини белгилаб беради, шериклик муносабатларини мустаҳкамлашда муҳим ўрин тутади, шунингдек, “Марказий Осиё — Хитой” форматидagi ҳамкорлик самарадорлигини оширишнинг асосий омилларидан бири ҳисобланади.

Остона шаҳрида бўлиб ўтадиган “Марказий Осиё — Хитой” саммити минтақанинг энг долзарб ва муҳим масалалар бўйича консолидациясига янги туртки бериши кутилмоқда.

Давлатимиз раҳбарининг мазкур саммитда иштирок этиши эса Ўзбекистон ишонч, яхши қўшничилик муҳитини мустаҳкамлаш ва долзарб минтақавий ҳамда халқаро муаммоларни ҳал этишда ўзаро мақбул ёндашувларни конструктив излашга содиқлигини яна бир бор тасдиқлайди.

“Дунё” АА

Қобил ТУРСУНОВ,
Олий Мажлис Сенати қўмита раиси ўринбосари

Сайёҳлик соҳасида ўтган даврда 756,8 миллион долларлик экспорт амалга оширилди. Бу кўрсаткич ўтган йилнинг мос даврига нисбатан 32,4 фоиз кўпайди ва жами хизматлар экспортидаги улуши 43,7 фоизга етди.

Тизимли ислохотлар натижасида жорий йил апрелида Ўзбекистон сайёҳлик соҳасида мутлақо янги ва мисли кўрилмаган натижага эришди — мамлакатимизга биринчи марта бир ойда 1 миллиондан зиёд хорижлик сайёҳ келди. Улар сони ўтган 4 ойда 3 миллиондан ортди.

Маҳаллий ва хорижий туристларнинг янги очилган йирик сайёҳлик объектига келиши соҳа ривожига салмоқли ҳисса қўшмоқда. Туроператор ва турагентларнинг сони 194 тага, хизмат кўрсатувчи меҳмонхоналар сони 18 тага ва улардаги ўйинлар сони 1100 тага ортди.

Бундан ташқари, ўтган йили ҳудудларнинг сайёҳлик салоҳиятини мастер-режа асосида рўёбга чиқариш бўйича Шахрисабз туманида “Миракс тажрибаси” йўлга қўйилди. Ушбу тажриба асосида Сурхондарё вилоятининг Бойсун (Омонхона), Сароисиё (Сангардек) ва Жарқўрғон (Оқтепа сув омбори) туманларида қиймати 2 триллион сўмлик,

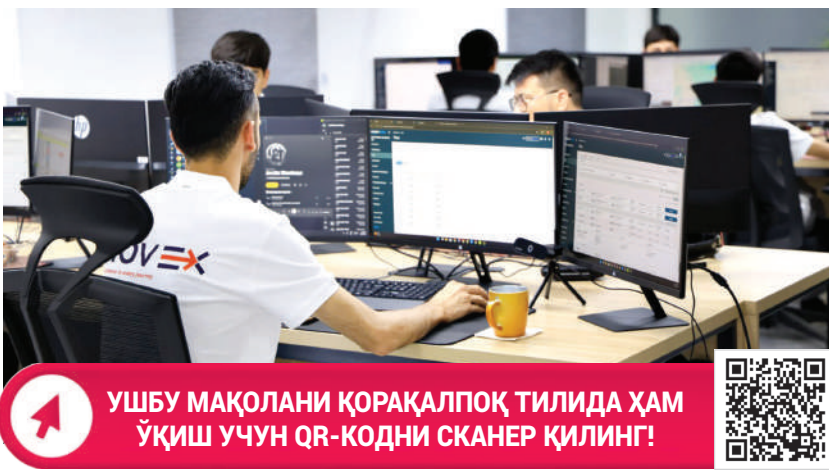
ҳисобига қўлай инфратузилмани таъминлаш орқали микросаноат шаклида ҳунармандлар маркази барпо этилмоқда. Ушбу марказ Шихмашҳад ва Ўзбекистон маҳаллаликдаги уй шароитида ёғоч ўймакорлиги билан шугулланувчи 60 га яқин ҳунармандни бир жойда жамлайди.

Мамлакатда алоқа ва ахборотлаштириш хизмати кўрсатиш қиймати 23,5 миллиард сўмни ташкил этиб, ўтган йилнинг мос даврига нисбатан 22,9 фоиз ошди. Шунингдек, алоқа ва ахборотлаштириш хизматлари кўрсатишда телекоммуникация хизмати улуши 32,6 фоизга етиб, ўтган йилга нисбатан 6,7 фоиз камайган бўлса, ахборот технологиялари хизматлари улуши 45 фоизга етиб, ўтган йилга нисбатан 6,2 фоиз ошди.

Чекка ҳудудларда ҳам ахборот технологиялари соҳасини ривожлантириш мақсадида 15 та ҳудудда IT шаҳарчаси ташкил этилиб, уларда ёшларни ахборот технологиялари, чет тили ва бошқа замонавий касблар бўйича бепул ўқитиш тизими йўлга қўйилди.

Жорий йил якунига кўра бозор хизматларининг ўсиш суръатини 15,4 фоизга етказиш ҳамда соҳада 2,9 миллион одамни даромадли қилиш мақсадида 16 мингта лотин электрон савдога чиқариш орқали инфратузилмани ривожлантириш, ҳудудларда 40,5 мингта янги савдо ва хизмат кўрсатиш объектини фойдаланишга топшириш кўзда тутилган. Бундан ташқари, 40 дан ортқ йирик савдо маркази ҳамда 600 дан зиёд хизмат кўрсатиш объекти ишга туширилади.

“Чекка ҳудудларда ҳам ахборот технологиялари соҳасини ривожлантириш мақсадида 15 та ҳудудда IT шаҳарчаси ташкил этилиб, уларда ёшларни ахборот технологиялари, чет тили ва бошқа замонавий касблар бўйича бепул ўқитиш тизими йўлга қўйилди.

УШБУ МАҚОЛАНИ ҚОРАҚАЛПОҚ ТИЛИДА ҲАМ
ЎҚИШ УЧУН QR-КОДНИ СКАНЕР ҚИЛИНГ!

ИСЛОҲОТЛАР МЕВАСИ: УРГУТДА ИЛДИЗ ОТГАН ОРЗУЛАР ВА МЕҲНАТ САМАРАСИ

Юртимизда яратилаётган имкониятлардан қай даражада фойдаланиш инсоннинг ёндашуви, меҳнати ва масъулиятига боғлиқ. Баён этилган фикрлар ана шундай шароитда юзага келган амалий тажриба ифодасидир. Шу сабабли ёшларнинг қўлидан ушлаб, оёққа турғизаётган халқпарвар сиёсатга натижа билан жавоб қайтариш ҳар бир фаол фуқароннинг табиий бурчига айланмоғи керак.

Мажидхон ИСЛОМОВ,
“Urgut Sanoat Servis”
корхонаси раҳбари,
“Urgutini” бренди асосчиси

Бошланиши 1-бетда

Айнан шу муҳитда ишонч ва қўллаб-қувватлов билан шаклланган имконият туфайли тадбиркорлик фаолиятига дастлабки қадамлар қўйилди. Илк босқичда катта сармоя бўлмаган. Бироқ давлатнинг “Сен қила оласан” деган ишончи ташаббусни қанотлан-тирди. Ушбу ишончни оқлаш, берилган имкониятдан унумли фойдаланиш, ҳар бир ресурсни оқилона бошқариш орқали натижага эришиш асосий мақсадга айланди. Ургут эркин иқтисодий зонасида тақдим этилган солиқ ва кредит имтиёзлари, инфратузилма билан таъминлаш бўйича яратилган шароитлар орқали ғоя амалий бизнес лойиҳага айланди. Натижада ташкил этилган “BRED” тўқимачилик корхонаси шунчаки ишлаб чиқариш манзили бўлмай, балки ишончга берилган амалий жавоб, меҳнат маскани сифатида шаклланди. Бугунги кунда 100 дан ортиқ инсон доимий иш ўрнига эга. Уларга яратилган шароит, фарзандлари ҳаётидаги ижобий ўзгаришлар мамлакатдаги халқчил сиёсатнинг амалий самарасидир.

Ҳар бир иш кунини кимгадир фойда, бошқасига имконият, яна биров учун иш жойи дегани. Тадбиркорлик иқтисодий натижалар билан бир қаторда жамият эҳтиёжларига ечим таклиф қилиш йўли ҳамдир. Очигини айтман, қилинган ишлар фақат битта мақсадга йўналтирилган: ўзимдек ёшларни “қўлидан ушлаб оёққа турғизаётган” давлатимиз сиёсатида амалий ҳаракат ва натижа билан жавоб қайтариш. Бу ёзилётган фикрлар эса шахсий фаолият тарихи ҳисобланмайдими, балки имконият эшиги очилганда ундан қандай юз, қандай мақсад ва қандай таъсир билан фойдаланиш мумкинлигининг ҳаётий исботи сифатида қабул қилинишини аңглатади. Чунки тақдим этилган имкониятнинг нафақат совға, айна пайтда улкан масъулият деб қабул қилганман. Ана шу туйғу қалбимда яшай бошлаган кундан нафақат мен, балки биз билан бирга бўлган юзлаб инсонлар ҳаётида ҳам катта ўзгаришлар бошлаб берганини ва бунинг ортидаги инсон қадри билан боғлиқ ўзига хос бурч турганини асло унутмайман.

Ургутдаги таъмирталаб бир бино, 30 квадрат метрли ижара цеҳи ва 5 нафар ёш билан бирга иш бошлаган илк кунларимизда ҳеч ким бу ишга катта келажақ боғлайди деб ўйламаган. Ҳатто ўша пайтда ўзимда ҳам ишонч ва қўрқув ўртасида иккиланган бор эди: бир томонда масъулият ва жавобгарлик, иккинчи томонда эса оруз ва умид. Аммо айнан ўша пайтда бошланган сафаримизнинг ҳар бир кунини ишончин мустаҳкамлаш, тажриба тушулаш ва жамият ҳаётида амалий ҳисса қўлишга қаратилди.

Илк буюртмадир эркаклар учун 50 дона классик кўйлак эди. Бир қарашда оддий туюлган бу иш биз учун катта масъулият билан бошланган синов бўлди. Ҳар бир махсуслотга меҳнат ва эътиборни аямасдик. Микроизмизнинг чин дилдан қилган дуоси эса бизга катта руҳий қувват бағишлади. Шу кундан ишимизга ишонч орқа бошлади. Буюртмалар сони кўпайди, биз учун эса сифат ва масъулият қундуқлик иш усулига айланди.

Бугун корхонамизда 18-30 ёшли 40 га яқин юртдошимиз бор. Уларнинг аксарияти тадбиркорлик фаолиятини бошлаш ёки устахоналарини очишга бел боғлаган. Биз уларни ҳаққат ишга жалб этибгина қолмадик, балки ҳар бирага маҳорат дарслари ўтдик, корхона ичида устоз-шогирд тизимини жорий қилдик. Ҳозир 20 нафар ёш ўзининг кичик устахонасини очишга эришди. Уларнинг ҳар бири 7 ва ундан кўп ёшни иш билан таъминляпти. Бу ёшлар, ўз навбатида, яна ўнлаб одамларга иш ўрни яратиб бермоқда.

Эътироф этмасдан иложимиз йўқ, шу ишларимиз туфайли маҳалламиздаги айрим oilаларда иқтисодий аҳвол анча яхши томонга ўзгарди. Илгари давлатдан нафақа олиб кун кўраётганлар орасида ҳозир ўз фарзанди корхонамизда ишлаб, oilавий даромад

келтираётганлари бор. Айрим ёшлар илк иш ҳақини олган кунни ота-онасига совға олиб келганини қўриб, юрагим завққа тўлиб, тўлқинланганман. Бу нафақат иқтисодий ўсиш, балки жамиятда ишонч муҳити қайта тикланаётганидан дарак эди.

Ишдаги шиоримиз бундай: ҳар бир буюртма ортида инсон тақдири борлигини унутмаслик. Махсуслотларимиз нафақат сифатли бўлиши, балки инсонларга қўл келиши, уларга хурсандчилик бағишлаши кераклигини яхши аңгланганиз. Шу боис, ҳар бир мато танловидан тортиб, дизайн ва қўллаш мумкин бўлган технологияларгача замонавий ёндашувни жорий этдик. Бугун корхонамизда мода ва функция бирлашган кўйлақлар, махсус иш кийимлари, болалар учун мактаб формалари, ҳаттоки қўшни юртлардан ҳам давлат хизматчилари учун махсус кийимлар тиқиб берамиз. Матолар Туркия, Бангладеш ва Хитойдан олиб келинади. Барча махсуслотлар гиламдек тиқилади, ҳар бир тугма масъулият рақамда айланган.

2019 йил ҳаётимдаги янги босқич, янги марраларнинг бошланиши бўлди. Ўша йили Ургут эркин иқтисодий зонасининг Мерганча массивидан 50 сотих ер ажратилиб, замонавий талабларга жавоб берадиган ишлаб чиқариш ва маъмурий бинолар қуришга бел боғладик. Ушбу лойиҳа доирасида Япония, Туркия ва Германиядан келтирилган юқори технологияли ускуналар асосида ишлаб чиқариш жараёнлари йўлга қўйилди. Янги иншоотлар нафақат ишлаб чиқариш ҳажминини ошириши, балки юзлаб инсонлар учун муносиб меҳнат шароити яратишга хизмат қилди.

2024 йилда корхонанинг айланма маблаг 6,5 миллиард сўмини ташкил этди, соф даромад 1,5 миллиард сўм бўлди. 2025 йилда эса бу кўрсаткич 8 миллиард сўмдан ва соф даромад 2 миллиард сўмдан ортиши кутимокда.

Мамлакатимизда яратилаётган имкониятлар замирида, аввало, давлатимизнинг ҳуқуқий қаролатилган, Президентимизнинг қатъий сиёсий иродаси ва ёш тадбиркор-

Биргина мисол: корхонамизда ишлаётган ёшларнинг 70 фоизи аввал “Ёшлар дафтарини”-да рўйхатда турган ишсизлар қаторида эди. Бугун улардан, юқорида айтганимиздек, 20 нафари ўзининг шахсий устахонасини очган бўлса, 30 нафари муҳандислик, технологик назорат ёки логистика соҳасида тажриба тўплаб, мустақил фаолиятини бошлаб юборди. Биз янги иш ўринларини ташкил қилиш баробарида дуал таълим асосида кадрлар тайёрлаш йўналишида ҳам фаол ишладик. Жумладан, тўқимачилик саноати йўналишидаги қатор олий ва ўрта-махсус таълим муассасалари билан ҳамкорликда махсус дастур ишлаб чиқилди. Шу асосда 50 дан зиёд ёш 3 ойлик амалий машғулотларни тўғридан тўғри ишлаб чиқариш даврида ўтаб, иш тажрибасини бойитди.

Бу жараёнда улар фақат техника ёки машиналарни бошқаришни ўрганмади, улар ишлаб чиқариш маданияти, корхона ички интизоми ва меҳнат муносабатлари, энг муҳими, тадбиркорлик руҳини сингдириб олди. Ҳозир 10 нафари шу корхонада ишга жойлашган бўлса, яна 15 нафари таҳсилни давом эттириш билан бирга бизнес лойиҳасини ишлаб чиқмоқда.

Корхонамиздаги 30 нафар хотин-қиз учун алоҳида шароит яратилган: иш вақти қўлайлаштирилган, бола парварлиши учун махсус вақт ажратилган, атроф-муҳит гигиенаси ва ишбилармонлик муҳити инobatта олинган. Албатта, бундан ҳақли равишда фaҳрланаман: чунки янги иш ўрни яратиш, ишонч ўйотиш, ҳаётига туртки бериш ва бир инсон тақдирига ҳисса қўиш қувончли жараёндир.

Ҳар бир инсон ҳаётида унутилмас, юрагидан из қолдирадиган воқеалар бўлади. Мен учун бундай бурилиш нуқтаси 2021 йил Ургут шаҳрига Президентимиз ташриф буюрган кунга тўғри келади.

Ўша кунни давлатимиз раҳбарига “Urgutini” бренди остидаги махсуслотларимизни тақдим этиш имконияти насиб этди. Президентимиз томонидан тадбиркорликка яратилаётган шароитлар, маҳаллий брендларни қўллаб-қувватлаш сиёсати ҳақида айтилган сўзлар биз, ишбилармонлар учун катта илҳом бўлди.

“Миллий махсуслотларимиз ўз бренди остида жаҳон бозорларига чиқishi керак” деган ғоялар сўнгги йиллардаги амалий ислохотлар билан уйғун ҳолда менга янги мақсадлар қўйишга туртки бўлди. Шу илҳом билан биз экспортга йўналтирилган ишлаб чиқаришни ривожлантиришни бошладик.

2024 йилда корхонамизда ишлаб чиқарилган эркаклар кўйлаги “Urgutini” бренди остида Европа Иттифоқи бозорларига чиқди.

ларга ишончи мужассам. Бу ишонч ҳозирги тадбиркорлик муҳитининг асосий танчанчага айланган.

Айниқса, Президентимиз қабул қилган қатор муҳим қарорлар тадбиркорлар учун мустаҳкам ҳуқуқий асос, иқтисодий ҳимоя ва аниқ йўналишлар берди. Улар қаторида 2021 йил 4 ноябрдаги “Ургут” эркин иқтисодий зонаси фаолиятини кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарор, 2022 йил 28 январдаги “2022-2026 йилларга мўлжалланган Янги Ўзбекистоннинг тараққиёт стратегияси тўғрисида”ги фармон, шунингдек, “Ёшлар дафтарини”, “Аёллар дафтарини” орқали амалга оширилаётган ижтимоий ва молиявий қўллаб-қувватлаш механизмлари алоҳида аҳамият касб этди.

Унда кўзда тутилган солиқ имтиёзлари, енгиллаштирилган кредитлар, инфратузилма билан таъминлашга қаратилган механизмлар орқали тадбиркорлик режаларини амалга ошириш имконияти вуҷудга келди. Ҳар бир чора-тадбирда ишбилармонликни қўллаб-қувватлаш, ҳаракатдаги ёшларга ишонч билан қараш руҳи сезилади.

Бугун биз фаолият юритаётган Ургут эркин иқтисодий зонаси янги босқич, янги марралар, янги интилишлар масканига айланган. Бизнесни ислохотлар ва қўлай муҳитсиз тасаввур қилиб бўлмайди. Аммо бу муҳит шунчаки яратилгани йўқ, бу ёшларга доимий эътибор ва қўллаб-қувватлов самараси деб ҳисоблайман.

Умуман олганда, ҳар қандай фабрикага шунчаки иш жойи сифатида ёндашиш етарли эмас, улар инсоннинг дунёқарашини, келажакка ишончини шакллантирадиган масканга айланиб улгурди. Шу сабабли биз учун “Фабрика бу — иш жойи эмас, дунёқарашини ўзгартириш макони”дир.

Бу натижа шунчаки экспорт амалиёти эмас, балки кейинги йилларда мамлакатимизда миллий ишлаб қиларувчиларни қўллаб-қувватлаш, махсуслотларимизни халқаро бозорларга олиб чиқишга қаратилган оқилона сиёсат самарасидир.

Ҳозир Латвияда Ўзбек савдо уйини очиш йўлида аниқ амалий қадамлар қўйилмоқда. Бу лойиҳа ҳам Президентимизнинг “Ўзбек бренди”ни жаҳон миқёсида мустаҳкамлашга қаратилган ғоясига уйғун ҳолда амалга оширилмоқда.

Президентимиз билан учрашув мен учун муқофот эмас, балки юксак масъулият рамзи бўлди. Давлатимиз раҳбарининг “Мен сизларга ишонаман!” деган сўзлари бутун фаолиятимда илҳом ва меҳнат шиорига айланди. Бу ишончини амалда оқлаш бурчим, аввало, фуқаролик масъулиятимга айланади.

Ёшлар сифатида биз бу эътиборни ҳис қилар эканмиз, ўз ҳаётимиздан ташқарида ватан тақдири учун ҳам яшаш ва ишлаш кераклигини тўғри аңглаймиз. Шу боис, янги авлод вакили сифатида айтишим жоизки, ислохотлар йўлида фаол ва халқаро майдонларда юртимиз номини муносиб ҳимоя қилиш мўқаддас вазифамиздир.

Фаолиятимиз фақат Ургут тумани доирасида қолмади. 2022 йилда синов тарихида Самарқанд вилоятининг Оқдара туманида, аҳоли эҳми, ўз ҳаётимиздан ташқарида ватан тақдири учун ҳам яшаш ва ишлаш кераклигини тўғри аңглаймиз. Шу боис, янги авлод вакили сифатида айтишим жоизки, ислохотлар йўлида фаол ва халқаро майдонларда юртимиз номини муносиб ҳимоя қилиш мўқаддас вазифамиздир.

Бу ташаббуснинг асосий мақсади шунчаки иш ўрни яратиш эмас, балки маҳаллий аҳолининг ҳаётида турмуш сифатига таъсир қилувчи

туб ўзгаришлар киритиш эди. Филиалда дастлабки 3-4 ой мобайнида иш ўргатиш жараёни ишлаб чиқариш билан уйғунлаштирилди. Ҳозирги кунга қелиб, бу ерда 30 дан ортиқ ходим доимий иш билан таъминланган.

Оқдарадаги бу тажрибанинг самараси ўзини тезда кўрсатди. Шу асосда 2023 йилда Қорақалпоғистоннинг Нукус туманида, 2024 йилда эса Самарқанд вилоятининг Булунгур туманида худди шу модель асосида янги филиаллар ташкил этилди. Айни пайтда барча филиалларда 100 га яқин ходим доимий иш билан банд, уларнинг олий иш ҳақи 3 миллион сўмдан 5 миллион сўмгача етади.

Фаолиятимиз натижасида ишлаб чиқариш ҳажми ошди, аҳолини касбга ўқитиш орқали маҳаллий мутахассислар базаси кенгай бошлади. Бу тажриба кўрсатадики, маҳаллада бошланган кичик ташаббуслар ижтимоий барқарорлик, иқтисодий фаоллик ва руҳий кўтаринкиликка хизмат қилувчи омилига айланиши мумкин.

Тадбиркорлик борасидаги тажрибамдан аңгладимки, бу фақат даромад манбаи ҳисобланмай, балки инсон ҳаёти, турмуш тарзи, фикрлаш усули, ҳаётига муносабатини ўзгартирувчи куч ҳам экан. Корхонамда иш бошлаган ҳар бир ёш нафақат маош, балки ҳаётдаги мақсад ва қадриятларни ҳис қила бошлайди. У ишли бўлса, oilасида фаровонлик бўлади, фарзандлари яхши еб-ичади, яхши кийиниб мактабга боради, таълимдан бошқа ташвиши қолмайди.

Албатта, инсон турмушидаги фаровонлик oilанининг ҳаётга муносабатини ўзгартирмай қолмайди. Чунки ота-онанинг кўнгли тўқ бўлса, фарзанд тарбиясида ҳам, таълимига муносабатда ҳам ижобий ўзгаришлар бўлади. Бундай oilаларда китоб ўқиш, концерт ва театрларга бориш одат тусига киаради. Маҳаллада ҳурматни ҳис этади, ижтимоий фаолликка интилади, ҳаётдан рози бўлади. Ёнг муҳими, маҳалла, жамият ва ватан учун жавобгарлик ҳисси қучаяди.

Шу боис, инсон билан айта оламан: “Тадбиркорни кўп юрт маданияти бўлур!”. Бу ибора ҳаёт ҳақиқати. Чунки маданият фақат китоб ёки санъатдан иборат эмас, балки меҳнатга муносабат, ҳаётга масъулият ва руҳий камоллик ҳам унинг ажралмас бир қисми ҳисобланади.

Дунё тажрибасига назар ташласак, Япония, Жанубий Корея, Германия каби ривожланган мамлакатларда ҳам кичик бизнес ва ўрта тадбиркорлик нафақат иқтисодий драйвер, балки маданиятни шакллантирувчи омил сифатида қўйилади. Бу давлатлар аҳолисининг маданиятини, тартибни ва масъулиятли бўлишида тадбиркорликнинг ролин инкор этиб бўлмайди.

Айни пайтда тарихга назар ташласак, Амир Темури касб эгалари, хусусан, ҳунарманд ва тадбиркорларни қўллаб-қувватлаш орқали давлатни мустаҳкамлаган. Буюк саркарда бобомиз: “Азми қатъий, тадбиркор, ҳушёр, мард ва шижоатли бир кишининг тадбирсиз ва лоқайд кишидан афзалдир”, деган эди. Бу фикр, аслида, тадбиркорликка юксак ишонч, жамият тараққиётида унинг хал қилувчи ўрнини кўрсатишини аңлаш лозим.

Жадидлар даврида эса тадбиркорлик фаолияти орқали жамиятда маърифат тараққиётига кенг йўл очилган. Абу Наср Форобий “Фозил одамлар шаҳри” асарида маънавий

камолот ва моддий фаровонлик ўртасидаги узвий боғлиқлиқни таъкидлаган ҳолда ҳар бир шахс ўз меҳнати орқали жамиятда маданиятга муҳит яратишга хизмат қилиши зарурлигини айтди.

Мамлакатимизда тадбиркорлар қатламини кенгайтириш борасидаги ислохотлар ҳам айнан маданият, маънавият ва маърифатли жамиятни барпо этишга қаратилганига аминман. Чунки маданият жамият ҳар бир фуқаронинг ҳаётдан рози бўлган, фарзандининг келажагига ишонган, шахсий тараққиёт ва умумий юксалишга интилган муҳитдир. Шунинг учун ҳар бир яратилган иш ўрни жамиятнинг маданиятини юксалтириш сари ташланган қадамидир.

Бугун Ўзбекистонда миллий брендлар остида махсуслот ишлаб чиқараётган юзлаб тадбиркорлар фаолият юритмоқда ва бу жуда муҳим кўрсаткич. Шу қаторда “Urgutini” бренди ҳам Ургутдан бошланиб, юртимизнинг бренд салохиятини халқаро майдонда намоён этаётган маҳаллий ташаббуслардан бирига айланмоқда.

2024 йилда корхонамизда тайёрланган 5000 дона эркаклар кўйлаги Литва ва Германия бозорларига етказилди. Бу экспорт натижасида “Urgutini” халқаро миқёсда ўз ўрнини топа бошлади. Туркия орқали йўлга қўйилган шартномалар ва режалаштирилган

савдо алоқалари эса маҳаллий махсуслотларнинг дунё бозорига ўз ўрнига эга бўлиш сари ташланаётган муҳим қадамлардан биридир. “Urgutini” бренди дастлаб шахсий ташаббус сифатида яратилган бўлса-да, вақт ўтиши билан у маҳаллий махсуслот сифатида ташқи бозорда ҳам танила бошлади. Жаҳоннинг турли мамлакатларида шу бренд номи билан аталган кўйлақлар харид қилинаётганини эшитиш, махсуслотимизнинг халқаро миқёсда ўз ўрнига эга бўлиб бораётганини ҳис этиш имконини беради.

Маҳаллий бренд орқали мамлакат имижини шакллантириш — дунё амалиётида кенг қўлланиладиган тажриба. Италиянинг “Atmani”, Франциянинг “Lacoste” ва

АҚШнинг “Ralph Lauren” брендлари билан бу давлатлар ўз ишлаб чиқариш салохиятини, маданий қадриятларини намоён этишга эришган. Шу нуқтан назардан, “Urgutini” ҳам маҳаллий ташаббус сифатида ана шундай имкониятлардан унумли фойдаланишга интиломоқда.

Келгусида эса ушбу ташаббусни халқаро бозорда янада мустаҳкамлаш, Европа мамлакатларида савдо инфратузилмасини кенгайтириш ва маҳаллий махсуслотлар салохиятини таниқли қилишга қаратилган ҳаракатлар изчил давом эттирилади. Бу йўналишда мавжуд имкониятлардан унумли фойдаланиш ва самарали ҳамкорликни йўлга қўйиш устувор вазифалардан саналади.

Хулоса қилиб айтганда, юртимизда яратилаётган имкониятлардан қай даражада фойдаланиш инсоннинг ёндашуви, меҳнати ва масъулиятига боғлиқ. Баён этилган фикрлар ана шундай шароитда юзага келган амалий тажриба ифодасидир. Шу сабабли ёшларнинг қўлидан ушлаб, оёққа турғизаётган халқпарвар сиёсатга натижа билан жавоб қайтариш ҳар бир фаол фуқароннинг табиий бурчига айланмоғи керак.

Ёшлик илҳом эмас — ҳаракат, имконият совға эмас — масъулият. Бугун юритилаётган сиёсат ёшлар салохиятини рўёбга

чиқариш, ташаббусларини қўллаб-қувватлашга йўналтирилган. Бундай ишончга муносиб бўлиш учун эса тинимсиз меҳнат, ҳаққоний натижа ва юксак масъулият талаб этилади. Имконият эшикларини очиш ва ундан оқилона фойдаланиш ҳар бир ёшнинг шахсий танлови билан боғлиқ. Ёнг муҳими, ана шу йўлдан ўтар эканмиз, ортимиздан бошқалар учун ҳам йўл очиш, ўз ҳиссамизни нафақат фойда, балки ижтимоий масъулият туйғуси билан адо этишни унутмаслигимиз керак.

Чунки янги Ўзбекистон ҳар бир юртдошимизнинг самимий ҳиссаси билан барпо этилаётган умумий ҳаракат, умумий мақсаддир.

Исmoil САИФНАЗАРОВ,
фалсафа фанлари доктори,
профессор

Бошланиши 1-бегда

Боз устига, 2017 йилда валюта бозори либерализация қилинган инвестицияларга ўз фойдасини эркин конвертация ва репатриация қилиш имконини бергани, солиқ юкни камайтириш ва солиқ маъмуричилигини соддалаштириш мақсадида солиқ ислохоти ўтказилгани, бизнесни рўйхатдан ўтказиш ва лицензия олиш тартиблари соддалаштирилгани, инвесторларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш ва инвестициявий низоларни ҳал қилиш механизмлари такомиллаштирилгани самара бера бошлади. Натижада Ўзбекистон иқтисодиёти жадал ривожланаётган ва инвестициялар учун очиқ мамлакат сифатида халқаро ҳамжамият эътиборини тобора кўп жалб этмоқда. Бу жараёнда муҳим аҳамиятга эга асосий платформалардан бири Тошкент халқаро инвестиция форумидир.

Пойтахтимизда бўлиб ўтган IV Тошкент халқаро инвестиция форуми мамлакат иқтисодиёти учун янги имкониятлар эшигини очди. Очингани айтганда, глобал хавфсизлик ва барқарор ривожланишга жиддий таҳдидлар тобора кучайиб, геосиёсий жараёнлар кўз ўнгимизда шиддат билан ўзгараётган, жаҳонда қуролланиш пойгаси яна авж олган бир паллада инвестицияларни жалб этиш осон иш эмас. Ваҳоланки, иқтисодий инқироз асортлари, молиявий ресурслар тақчиллиги туфайли жаҳон алли ички маҳсулотининг ўсиш суръати кетма-кет ўн йилдирки пасаймоқда. Президентимиз табири билан айтганда, халқаро ҳуқуқ нормалари ва дипломатия кучи заифлашмоқда. Энг ачинарлики, инсоният учун долзарб муаммолар — озиқ-овқат хавфсизлиги, камбағаллик, иқлим ўзгаришлари каби масалаларга эътибор қайтарилмоқда.

Шу боис, давлатимиз раҳбари халқаро инвестиция форумида дунёда тинчлик, адолат ва инсон қадрига умумий ишончни тиклаш, мождарларни фақат дипломатия йўли билан ечишга чақирди. Хусусан, иштиракичилар эътиборини дунёнинг энг ўткир муаммоларига қаратди. Глобал кун тартибидagi аналитик муҳим масалалардан бири бу — қўшни Афғонистоннинг тинч ва барқарор ривожланишига қўмаклашишдан иборат. Бу давлатнинг амалдаги ҳукумати билан халқаро майдонда конструктив мулоқот олиб бориш, унинг яқинлашиб қолганига йўл қўймаслик ҳар қачонгидан ҳам муҳим. Зеро, мазкур мамлакатдаги осойишталик ва иқтисодий ривожланиш ён-атрофдаги барча минтақанинг узоқ муқаддаси тараққиёти учун зарур омилдир. Чунки фақат хавфсизлик таъминланганига, тараққиёт ва ҳамкорлик ҳақида гапириш мумкин. Афғонистон тинч бўлмас экан, занжир реакциясини келтириб чиқаради, афғон бекдорлик уруғини сепади.

Нуфузли анжуман доирасида Президентимиз инвестициялар учун кенг имкониятларга эга бўлган турли соҳаларни таклиф этди. **Биринчиси, “яшил” иқтисодиёт соҳаси.** Ўзбекистон иқтисодиётидаги барқарор, тоза, экологик безарар энергия ресурслари билан таъминлаш учун айнан “яшил” энергетикани ривожлантиришга астойдил киришган. Ўтган қисқа даврда бу соҳага қарийб 6 миллиард доллар тўғриван тўғри хорижий инвестиция кириб келди. Электр энергиясини ишлаб чиқариш ҳажми 59 миллиарддан 82 миллиард киловатт-соатга етди. Кейинги беш йилда бу кўрсаткич 120 миллиард киловатт-соатдан ошиб, “яшил” энергия улуши 54 фоизга етказилди.

Электр тармоқларини янгилашга ҳам 4 миллиард доллар жалб қилиш, жорий йилда Самарқандда, келгуси йилдан яна 8 та ҳудудда электр тармоқларини хусусий шерикликка бериш режалаштирилган. Бундан ташқари, илк бор “яшил” сертификат ва углерод бирликлари савдоси бошланди. Шу йил глобал

углерод бозорларига қўшилиб, “Яшил Ўзбекистон” иқлим инвестициялари платформасини яратиб мақсад қилинган. Демак, мазкур мақсадларга эришиш учун хорижий инвестициялар сув билан ҳаводек зарур.

Иккинчи йўналиш — рақамли технология ва сунъий интеллект соҳаси. Бутун дунёда мазкур йўналишларда рақобат бошланган. Бугун у иқтисодиётнинг драйверига айланаётганини мамлакатимизда шу йилнинг ўзида IT экспорти 1 миллиард долларга етгани ҳам тасдиқлайди. 2030 йилга бориб, бу кўрсаткични 5 қарра ошириш мақсад қилинган. Бунинг учун яқин беш йилда хусусий инвесторлар билан бирга қуввати 500 мегаваттдан зиёд 20 та “дата марказ” барпо этилади.

Шунингдек, бой тарихимиз, азалий қадриятларимиз ҳамда янги креатив гоғларни муҳасам этган сунъий интеллектнинг миллий модели ишлаб чиқилади. Давлатимиз раҳбари бошчилигида бу тизим самарадорлигини таъминлаш учун “Бир миллион сунъий интеллект етакчилари” лойиҳаси алақачон бошланган. Халқаро инвесторлар кўмаги билан Ўзбекистон нуфузли IT ва Fintech хабиға айланишига шубҳа йўқ.

Президентимиз таклиф этган ҳамкорлик ва инвестициялар учун **учинчи йўналиш — молиявий тизим ва технологиялар.** Улар банк, молия, сугурта, капитал бозори. Бу соҳаларни кейинги ривожланиш босқичига олиб чиқиш мақсадида Ўзбекистонда Молиявий барқарорлик кенгаши тузилади, Марказий банкда киберхавфсизлик ва молиявий технологиялар платформалари ишга туширилади. Миллий қайта сугурталаш компанияси ва Глобал қайта сугурталаш рақамли платформаси ташкил этилди.

Стартаплар учун муқобил молиявий инструмент — венчурлар бизда тез ривожланиб борапти. “Муқобил инвестиция жамғармалари тўғрисида”ги қонун лойиҳаси ишлаб чиқилди. Ҳамкорлар билан биргаликда келгуси беш йилда венчур ва бошқа муқобил сармоя қийматини 1 миллиард долларга олиб чиқиш мумкин.

Тўртинчи йўналиш — нодир металларни қазиб чиқариш соҳаси. Бугунги “тўртинчи саноат инқилоби” “технологик минераллар”га талабни бир неча қарра кўпайтирмоқда. Ўзбекистонда вольфрам, молибден, магний, литий, графит, ванадий, титан ва бошқа минералларнинг катта захираси аниқланган. Умуман, ер ости бойликлари-мизнинг салоҳияти 3 триллион долларга баҳоланган. Минтақавий минераллардан юқори қўшилган қийматли маҳсулотлар ишлаб чиқариш “хаби”га айланиши учун Тошкент ва Самарқанд вилоятларида “Кежажак металлари технопарки” бунёд этилмоқда. Бу борада давлатимиз раҳбари геология-қидирув ишларидан бошлаб, тайёр маҳсулот занжирини йўлга қўйган инвесторларга ўн йил давомида рента солиғини қайтариб бериш ташаббусини илгари сурди.

Бундан ташқари, Ўзбекистон қишлоқ ҳўжалиги маҳсулотларини етиштириш ва қайта ишлаш учун қўлай иқлимга эга. Ўзбекистон пахта етиштириш бўйича дунёда етакчилардан. Тўқимачилик саноатида қўшилган қийматни ошириш учун инвестициялар зарур. Юртимиз бой тарихий ва маданий меросга эга. Туризм инфратузилмасини ривожлантириш, йўллар, темир йўллар, аэропортлар ва бошқа инфратузила объектларини модернизация қилишда ҳам хориж сармоясининг аҳамияти ниҳоятда катта.

Ушбу форум нафақат инвестиция жалб қилиш, балки Ўзбекистонни халқаро бизнес ҳамжамиятига таништиш, мамлакатнинг инвестициявий жозибдорлигини ошириш ва иқтисодий ислохотларнинг муваффақиятини намойиш этиш учун ҳам муҳим майдон бўлди. У хорижий инвесторлар учун Ўзбекистон иқтисодиётига сармоя қиритиш имкониятларини ўрганиш, янги лойиҳаларни муҳоама қилиш ва ҳамкорлик алоқаларини ўрнатиш учун қўлай платформа яратди. Иқтисодий ўсишни рағбатлантириш нуктаи назаридан ҳам муҳим аҳамиятга эга. Жалб этилган инвесторлар янги иш ўринлари очиб, инфратузилмани ривожлантириш, технология-

сиёсати натижасида мамлакатимиз Марказий Осиёдаги энг жозибдор инвестиция манзилларидан бирига айланди. Бюджет тақчиллигини камайтириш, ички банк секторини ривожлантириш, давлатга қарашли корхоналарнинг шартли мажбуриятларини камайтириш, хусусий секторнинг фаол ролини ошириш, ёшлар тадбиркорлигини қўллаб-қувватлаш, техник таълимни кучайтириш, олий таълим ва саноат ўртасидаги тафовутни қисқартириш, билимга асосланган иқтисодиётни яратишда қатъий давом этиш, иқтисодий институтларни мустаҳкамлаш ва бошқалар янги Ўзбекистонда фаровон жамият қуриш мақсадларига эришишда муҳим омил бўлмоқда.

IV Тошкент халқаро инвестиция форуми доирасида биринчи марта Миллий инвестиция кўргазмаси ташкил этилгани ҳам катта аҳамиятга эга. Унда етакчи хусусий компаниялар ўз лойиҳаларини тақдим этди, Ўзбекистон корхоналари эса ўз маҳсулотлари ва салоҳиятини халқаро инвесторларга намойиш этиш имкониятига эга бўлди. Форум дастури панель муҳоамалари, стратегик музокаралар ва ишбилармонлик учрашувларини ўз ичига олди.

Кичик ва ўрта бизнесни ривожлантириш, ишлаб чиқариш, автомобилсозлик, машинасозлик ва электротехника саноати масалалари асосий мавзулар сифатида эълон қилинди. Сув ресурсларини бошқариш, инвесторларнинг ҳуқуқий ҳимояси, финтех, электрон тижорат, “яшил” энергетика, хусусийлаштириш ва инвестиция ислохотлари, шунингдек, шаҳарсозлик ва рақамлаштириш масалаларига алоҳида эътибор қаратилди.

Форумда 7500 дан ортиқ делегат, жумладан, 100 га яқин давлатдан салкам 3000 хорижий меҳмон иштирок этгани, шунингдек, халқаро молия ташкилотлари, сиёсатчилар,

иштирок этгани Ўзбекистонга ҳурмат, ўзаро ишонч ва яқин ҳамкорликнинг чинакам ифодаси бўлди. Юртимизда амалга оширилаётган турли инвестициявий лойиҳаларнинг шаффофлиги ва мазкур йўналишда бюрократик йўллардан қочиляётгани эса хорижий инвесторларда мамлакатимизда бизнес қилиш истганини ошираётгани бор гап.

Бугун дунёда ўзаро ишонч йўқолган бир пайтда сармояларни жалб қилиш осон эмас. Бунинг учун инвесторларга маъқул келадиган ислохотлар ўтказиш керак. Ўзбекистон бу йўлда жиддий қадамлар ташлади. Биринчи форумдан кейинги ўтган уч йилда мамлакатимиз иқтисодиётини янада эркинлаштириш, бизнесга кенг йўл очиб, бу борада қонун ус-туворлиги ва ҳуқуқий қафолатларни мустаҳкамлаш бўйича тизимли ислохотлар давом эттирилди.

Давлатимиз раҳбари форумдаги нутқиди инвесторларнинг ишончини янада мустаҳкамлаш ва ислохотлар изчилигини таъминлаш йўлида Ўзбекистон дадил қадамлар ташлашини эълон қилди. Энг аввало, глобал ишлаб чиқариш занжирини ҳар бир давлат учун тенг шароитни таъминлайдиган ишончли қондалар ўрнатилишида Жаҳон савдо ташкилотининг алоҳида ўрни бор. Шу боис, Ўзбекистон 2026 йилда ушбу ташкилотнинг аъзосига айланиш бўйича катта мақсад қўйган. Бунинг учун ўнлаб қонун, юзлаб стандарт халқаро талабларга мослаштирилди ва бу ишлар шу йил тўлиқ якунига етказилди.

Мамлакатимизда хорижий сармоядорларга янада қўлай муҳит яратиш учун маҳаллий компаниялар билан бир хил шароитни қафолатловчи “миллий режим” жорий қилинади. Давлат органлари билан муносабатга киришишда “ягона дарча” тамойили татбиқ этилиши белгиланади. Инвестиция фаолиятини ортиқча текширувлардан қафолатли ҳимоя-

иқтисодчилар, етакчи корпорациялар ва инвестиция фондларининг топ менежерлари, барқарор ривожланиш, инновациялар ва рақамли трансформация соҳасидаги экспертлар

лаш тизими яратилади. Булар орқали 2030 йилга бориб Ўзбекистоннинг кредит рейтингини “инвестицион” даражага олиб чиқиш мақсад қилинган.

Бундан ташқари, давлат компанияларини хусусийлаштиришда уларни юртимиз фаровонлигига хизмат қилувчи йирик активларга айлантириш кўзда тутилган. Шу боис, 18 та йирик компания ва банкдаги қарийб 2 миллиард долларлик давлат улушини ўзида бир-лаштирган “Миллий инвестиция жамғармаси” ташкил этилди. Жамғарма бошқарувиға ну-фузли “Franklin Templeton” компанияси жалб қилинди. Келгуси йилнинг ўзида жамғарманин акциялар пакети халқаро IPOга чиқарилади. Шунингдек, профессионал консультантлар жалб қилиниб, икки йилда 29 та йирик давлат компанияси хусусийлаштирилади.

Транспорт ва логистика соҳаси ҳар қандай мамлакат иқтисодиётининг қон томири. Шу боис, бу соҳага ҳам хусусий капитал фаол жалб қилинмоқда. Масалан, Самарқанд, Наманган, Бухоро ва Урганч халқаро аэропортлари давлат-хусусий шериклик асосида салоҳиятли инвесторлар бошқарувиға берилди. Урганч аэропорти бошқарувиға дунёнинг етакчи “Инчон” компанияси жалб қилинди. Келгуси йилда Нукус, Термиз, Фарғона, Навоий аэропортлари бўйича ҳам тендерлар ўтказилади.

Яна бир муҳим йўналиш — пойтахтимизда яшаётган ва ишлаётган аҳоли сони 5 миллиондан ошди. Шу боис, 2 миллион кишига мўлжалланган Янги Тошкент шаҳрини барпо этиб, пойтахтни мегаполисга айлантириш ишлари жадал давом эттириляпти. Бу ерда йилга 20 миллион йўловчиға хизмат кўрсатиш имониятига эга аэропорт, темир йўл ва автомобиль транспортини қамраб олган “мультимодал хаб” қурилади. Йирик савдо комплекслари ва молия марказлари қад кўтаради. Ушбу мега-лоийҳани биргаликда амалга ошириш учун инвесторлар, халқаро молия институтлари ва хорижий банklar таклиф қилинмоқда.

Давлатимиз раҳбари Марказий Осиёдаги қўшниларимиз билан очиқ ва дўстона сиёсат давом этишини баён қилиб, минтақада “Инвестиция ва савдо учун яхлит ҳудуд концепцияси”ни илгари сурди.

Бу таклиф ва ташаббуслардан чиқариладиган ҳулоса битта. Жаҳон тажрибасига кўра, қайси давлат фаол инвестиция сиёсатини юритган бўлса, ўз иқтисодиётининг барқарор ўсишига эришган. Шу сабабли ҳам инвестиция бу — иқтисодий драйвер, иқтисодиётнинг юраги, десак муболаға бўлмайд.

Биз фақат инвестицияларни фаол жалб қилиш, янги ишлаб чиқариш қувватларини ишга тушириш ҳисобидан иқтисодиётимизни жадал ривожлантиришга еришамиз. Иқтисодиётдаги ижобий натижалар эса ижтимоий соҳада тўплайи қолган муаммоларни тизимли ҳал этиш имконини беради. Хорижий инвестицияларни кенг жалб қилиш учун мамлакатимизнинг инвестиция салоҳиятини тўла намоеиш этиш чораларини қўришимиз қондалик ҳаётимиздан жой олган энг долзарб масалалардан бири.

Ривожланган мамлакатларда тўпланган бой тажрибадан, амалга оширилган ислохотлар, қабул қилинган қарор ва чора-тадбирларнинг тўб моҳиятини ўрганиш, ютуқ ва камчиликларини илмий жиҳатдан танқидий таҳлил қилиш миллий иқтисодиётимиз тараққиёти учун ҳар томонлама дастак вази-фасини ўтайди. Бинобарин, халқаро майдонда мавжуд бой тажриба, замонавий тенденциялар йилдан йилга такомиллашиб, ўзгариб бормоқда. Хусусан, инвестицияларни жалб этиш, уларни экспорт ва импорт қилиш, инвесторларнинг мафбаатларини ҳимоя қилиш, инвестицион фаолият ва рақобатбардошликни ошириш билан боғлиқ масалалар шулар жумласига киради.

Жаҳонда хорижий капитални жалб этиш бўйича мамлакатларо кескин кураш кетмоқда. Хорижий инвестициялар ҳажми, сифати ва қўлай шартлардан фойдаланиш борасида ривожланган мамлакатларда йилдан йилга инвестиция муҳити жозибдорлигини таъминлашга хизмат қиладиган инновациялар инструмента-рининг турли қўринишлари яратиб келинмоқда. Албатта, форум ўтказишдан қутулиладиган натижалар барчамиз учун муҳим. Янги инвестиция шартномаларининг имзоланиши, янги лойиҳаларнинг бошланиши, иш ўринлари очилиши, инфратузилмани ривожлантиришга қўшимча маблағ жалб қилиниши, инвестициявий жозибдорлик ошиши, халқаро ҳамкорлик мустаҳкамланиши шулар жумласидан.

IV Тошкент халқаро инвестиция форуми Ўзбекистон иқтисодиёти учун муҳим воқеа. Ўзбекистоннинг ривожланиши, инвестицияларни жалб этиш ва халқаро ҳамкорликни мустаҳкамлашга хизмат қилади. Форум мамлакатимизнинг иқтисодий салоҳиятини намойиш этиш, инвесторлар билан мулоқот ўрнатиш ва инвестиция муҳитини яхшилаш учун муҳим платформа бўлди.

У ЭНДИ ФАҚАТ УЙ БЕКАСИ ЭМАС

ХОТИН-ҚИЗЛАР ФАОЛЛИГИ ОРТИБ БОРИШИГА НИМАЛАР ТУРТКИ БЕРАДИ?

Глобаллашган дунёда аёлларнинг билим олиши, салоҳиятини намойён этиши ва давлат бошқарувида фаол иштироки тараққиётнинг ажралмас бўлагига айланган. Бу борада Ўзбекистон ҳам қатъий позицияга эга. Яъни гендер тенгликни таъминлаш давлат сиёсатининг устувор йўналишларидан бири сифатида белгилаб олингани сўнгги йилларда аёлларнинг таълим, илм-фан ва бошқарув тизимидаги иштироки сезиларли даражада ортиб бораётганида яққол кўзга ташланмоқда.

Камола МУХИТДИНОВА,
иқтисодиёт фанлари доктори,
профессор

Олий таълим, фан ва инновациялар вазирлиги маълумотларига кўра, ҳозир олийгоҳларимизда 1 миллион 489 мингдан ортиқ талаба тахсил олмоқда. Шундан 782 минги, яъни 52,5 фоизи хотин-қизлар. Магистратура босқичида ўқиётган талабалар эса 37 минг 839 нафар, уларнинг 23 минг 628 нафари — 62,44 фоизи талаба қизлардир. Давлат олийгоҳларининг магистратура босқичида тўлов-контракт асосида ўқишга қабул қилинган хотин-қизларнинг контракт тўлови 2022 йилдан буён тўлиқ давлат бюджетли ҳисобидан қоплаб берилмоқда. Охириги уч йилда бу мақсад учун 285,8 миллиард сўм йўналтирилди.

Фан доктори ва фалсафа доктори илмий даражасига эга аёллар сони тобора кўпаймоқда. Хусусан, ҳозир юртимизда 1200 дан ортиқ ёш оlima илмий изланишда. Улардан 400 нафари техника, тиббиёт ва табиий фанлар йўналишида фаолият юритмоқда. Шу билан бирга, аёллар учун илмий грантлар сони оширилган. Жумладан, Аёллар инновацион лойиҳалари дастури доирасида 2022-2023 йилларда 150 дан ортиқ ёш оlima молиявий қўллаб-қувватланган. Оlima аёллар раҳбарлигида умумий қиймати 82,6 миллиард сўмлик 101 та илмий лойиҳа амалга ошириляпти. Хотин-қизлар

нинг 25,5 миллиард сўмлик 68 та стартап лойиҳаси молиялаштирилди.

2024 йил ҳолатига кўра, маҳаллий ва республика даражасидаги давлат бошқаруви органларида ишлаётган аёллар сони 38 мингдан ошган. Шунингдек, Олий Мажлис Қонунчилик палатасига янгидан сайланган депутатларнинг 38 фоизи хотин-қизлардан иборат. Бу Ўзбекистон тарихида энг юқори кўрсаткичдир. Ҳукумат таркибида ҳам бир неча аёл вазирлик ва қўмиталарни бошқариб келмоқда.

Мамлакатимизда гендер тенгликни таъминлаш бўйича тизимли ва босқичма-босқич ёндашув 2030 йилга қадар Ўзбекистон Республикасида гендер тенгликка эришиш стратегиясида белгилаб олинган. БМТнинг Барқарор ривожланиш мақсадларига ҳаммоҳан тарзда ишлаб чиқилган стратегия таълим, саломатлик, иқтисодий фаоллик, сиёсий иштирок, ҳуқуқий ҳимоя, рақамли трансформация ва ижтимоий стереотипларни бартараф этиш каби устувор йўналишларни ўз ичига олади. Айниқса, аёлларнинг таълимга кириш имкониятини кенгайтириш алоҳида мақсад сифатида белгиланиб, қўйиладиган урғу берилган диққатга сазовор:

— 2030 йилгача қизларнинг мактабгача таълимга қамровини 100 фоизга етказиш;

— ўрта ва олий таълимда гендер тафовутни бартараф этиш ва айниқса, СТЕМ (фан, технология, муҳандислик, математика) йўналишларида ўқиётган қизлар улущини 1,5 баравар ошириш;

— аёллар учун тадбиркорлик кўникмаларини ривожлантириш, уларга молиявий ва техник ёрдам кўрсатиш орқали ўз ишини бошлашга шароит яратиш;

— аёлларнинг раҳбарлик лавозимларида 30 фоизли иштирокига эришиш;

— қизлар ва аёллар учун рақамли саводхонлигини ошириш, интернетдан фойдаланиш имкониятини кенгайтириш орқали таълим ресурсларига тенг киришни таъминлаш;

— гендер ўзвонлигига қарши курашиш бўйича профилактика ва реабилитация марказларини ҳар бир вилоятда ташкил этиш;

— аёлларнинг ҳуқуқий саводхонлигини ошириш бўйича бепул тренинглар ва маслаҳатчилик хизматларини кенгайтириш.

Ўзбекистонда аёлларнинг таълимга қизиқишини ошириш, касбий салоҳиятини юзага чиқариш ва иқтисодий фаоллигини таъминлаш мақсадида жойларда кенг қўлланми ташаббуслар амалга оширилмоқда. Айниқса, аёлларни касбга ўргатиш, уларни олий ва ўрта махсус таълим муассасаларига жалб этиш ҳамда ижтимоий ҳимоя қилиш бўйича эришилаётган натижалар салмоқли. 2023-2024 йилларда Сурхондарё, Қашқадарё, Навоий, Жиззах, Бухоро ва Фарғона вилоятларида маҳаллабй ишлаш

Имконият ва натижа

“Аёллар академияси” доирасида олий таълимга қамраб олинмаган, бироқ интеллектуал салоҳияти юқори қизлар учун бепул тайёрлов курслари ташкил этилиб, уларга тест синовларига тайёрланиш учун зарур ресурслар (китоблар, интернет, менторлар) ажратилмоқда. 2023 йилда ушбу академиялар орқали 5 мингга яқин қиз олий ўқув юртларига ўқишга кирди.

тизими асосида самарадорлик ошди. Жумладан, Сурхондарё вилоятида бир йилда 8200 аёл касб-хунарга ўқитилди, улардан 2300 нафари “Аёллар дафтари” орқали имтиёзли кредитлар асосида ўз ишини бошлади. Қашқадарёда эса 5 мингдан ортиқ аёл замонавий касблар — компьютер саводхонлиги, график дизайн, тикувчилик, агротехника ва косметология бўйича қисқа мuddатли курсларни муваффақиятли якунлади. Фарғона вилоятида “Қизлар академияси” лойиҳаси доирасида 1500 дан ортиқ мактаб битирувчиси учун олий таълимга тайёргарлик кўришга қўмаклашувчи бепул курслар ташкил этилди.

УШБУ МАҚОЛАНИ ҚОРАҚАЛПОҚ ТИЛИДА ҲАМ ЎҚИШ УЧУН QR-КОДНИ СКАНЕР ҚИЛИНГ!

Дўстлик алоқалари

МАДАНИЙ ВА МАЪРИФИЙ RIШТАЛАРНИНГ ТАРИХИЙ АСОСЛАРИ ҚЎР ОЛМОҚДА

Тарих саҳифаларини varaқласак, Шарқ ва Ғарб ўртасидаги маданият, илм-фан ва адабиёт соҳаларидаги алоқалар минтақамиз тараққиётининг ажралмас қисми эканига гувоҳ бўламиз. Бугунги кунда Ўзбекистон ва Италия ўртасидаги адабий-маърифий ҳамкорлик янги босқичга кўтарилиб, дўстлик ришталари мустаҳкамланиб бораётганини ана шу тарихий боғлиқликнинг давоми дейиш мумкин.

Нозлия НОРМУРОДОВА,
Тошкент давлат ўзбек тили
ва адабиёти университети
проректори, профессор

Ташқи сиёсатдаги очиқлик ва ўзаро тенгликка асосланган ёндашув натижасида Ўзбекистон халқаро майдонда жадал ривожла-

наётган мамлакат сифатида бўй кўрсатмоқда. Давлатимиз раҳбарининг 2023 йил июнь ойида Италияга расмий ташрифи давомида Ўзбекистон ва Италия ўртасида стратегик шериклик муносабатлари тўғрисида декларация имзоланган эди. Ушбу ҳужжат икки мамлакатнинг сиёсий, иқтисодий, маданий ва таълим соҳаларидаги ҳамкорлигини янада ривожлантиришга хизмат қилмоқда. 2024 йилнинг сентябрь ойида Тошкентда Ўзбекистон — Италия биринчи таълим форуми ўтказилиб, унда Италия университетлар ва тадқиқотлар вазирани Анна Мариа Бернини бошчилигида 20 дан ортиқ етакчи олий ўқув юрти, Ўзбекистон томонидан эса 46 та олий таълим муассасаси вакиллари иштирок этди.

2025 йил май ойида Ўзбекистон ва Италия муносабатлари янги, янада юксак босқичга кўтарилди. Самарқанд шаҳрида бўлиб ўтган тарихий учрашувда Ўзбекистон Президенти Шавкат Мирзиёев ва Италия Бош вазирини Жоржа Мелони икки томонлама стратегик шериклигини мустаҳкамлашга қаратилган муҳим келишувларга имзо чекди. Бу ташриф икки мамлакатнинг нафақат сиёсий ва

иқтисодий, балки маданий ва илмий соҳалардаги ҳамкорлигини янги босқичга олиб чиқишда катта аҳамиятга эга бўлди.

Шу ўринда “Марко Поло ва Ўзбекистон: асрлар бўйи маданий мулоқот” номли нодир асар эътиборимизни тортди.

Ушбу китоб машҳур италян сайёҳи Марко Полонинг XIII асрда ёзилган “Il Milione” асарининг замонавий ўзбек тилига таржима қилинган илк нақли бўлиб, уни тарих, тил ва маданият соҳаларида мамлакатларимиз ўртасидаги чуқур алоқаларнинг рамизи сифатида эътироф этиш мумкин. Бу асарда XIII асрда Марко Полонинг Ўзбекистон ҳудуди орқали икки марта — 1260 йиллар бошларида ҳамда 1271 йилдан амалга оширган сафарлари ҳақида ҳикоя қилинади.

Таржима Жованни Баттиста Рамузиё томонидан XVI асрда тайёрланган манбага асосланади. Унда Ўзбекистоннинг Бухоро ва Самарқанд шаҳарлари ҳақида сўз юритилган. Биринчи китобнинг 30-бобида Самарқанд ҳақида алоҳида фикрлар билдирилган. Бухоро ва Самарқанд нафақат Марказий Осиёнинг географик марказлари, балки мўғуллар босқини, савдо йўллари ва маданий алмашувларнинг тимсоли ҳамдир. Китобда ушбу жойлар, уларнинг тарихий аҳамияти ва ўзига хос гўзаллиги таърифланади. Айниқса, Самарқанд боғлари, меваси ва савдо карвонлари шовқини тасвирида минг йиллик цивилизация юксалиши, одамларнинг меҳнати ва озуллари акс этган.

Асарнинг ўзбек тилига таржима қилиниши асрлар оша давом этиб келаётган алоқа-

“Ҳозир биз италиялик олимлар билан ҳамкорликда “Бобурнома” асарининг кўп тилли электрон корпусини яратиш устида ишлаяпмиз. Бу лойиҳа сунъий интеллект асосида такомиллаштирилади ва буюк қомусий асар — “Бобурнома”дан жаҳон китобсеварлари, олимлари ва талабалари баҳраманд бўлади.

ларнинг яна бир бор ёдга олинишига туртки бўлди дейиш мумкин. Бу китоб Алишер Навоий номидаги Тошкент давлат ўзбек тили ва адабиёти университети ҳамда Венециядаги Ка-Фоскари университети ташаббуси билан тайёрланди. Китобга Венеция Ка-Фоскари

университети ректори Титсиана Липпиелло, Венеция вилояти раҳбари Лука Зана ва Ўзбекистон Фанлар академияси академиги Шуҳрат Сирожиiddинов томонидан сўзбоши ёзилган. Алишер Навоий номидаги Тошкент давлат ўзбек тили ва адабиёти университети таржима

айнан қишлоқ жойларда яшовчи қизлардир.

Ўзбекистонда аёлларнинг таълимга кенг жалб этилишида нафақат давлат муассасалари, балки нодавлат нотижорат ташкилотлар (ННТ), фуқаролик жамияти институтлари ва халқаро ташкилотларнинг ҳам ўрни бор. Уларнинг фаолияти кўп ҳолларда инновацион лойиҳалар, грант дастурлари, техник ёрдам ва маслаҳат хизматлари орқали амалга оширилмоқда. Иқтидорли хотин-қизларнинг хорижда малака оширишини қўллаб-қувватлаш мақсадида ўтган йили 105 нафар ёш олиманинг илмий стажировкаси молиялаштирилди. Улар Буюк Британия, Туркия, Россия, Венгрия, Беларусь, Италия, Испания, АҚШ, Хитой ва бошқа мамлакатларда тажриба орттириб қайтди.

БМТнинг Аёллар учун иқтисодий имкониятлар дастури доирасида 2021-2023 йилларда 10 мингдан ортиқ аёлни ўз ичига олган касбий ўқув курслари ташкил этилди. Ўқитанларнинг 60 фоизи ишга жойлашди. UNICEF қизларнинг мактабдан кейинги таълимга узлуksиз ўтишини таъминлаш бўйича “Girls Empowerment Initiative” лойиҳасини йўлга қўйди. 30 мингга яқин ўқувчи қизни қамраган ушбу дастур 5 та вилоятда тажриба тариқасида амалга оширилмоқда.

Германия халқаро ҳамкорлик жамғармаси (GIZ) Тошкент, Бухоро ва Наманган вилоятларида “Аёллар STEMда” лойиҳасини йўлга қўйиб, техник ва рақамли йўналишларда ўқитилаётган 2500 ёш аёл-қизга грант ажратди.

Хусусий ўқув марказлари, масалан, “IT Park”, “Tech Academy” ва “Step Academy” аёлларни IT, график дизайн, дастурлаш, рақамли маркетинг каби замонавий касбларга ўргатиб, уларни мутахассис сифатида ишга тайёрламоқда.

Бундан ташқари, Буюк Британиянинг “Chevening”, Германиянинг DAAD, АҚШнинг “Fulbright”, Европа Иттифоқининг “Erasmus+” каби дастурлари орқали ўзбек аёлларининг хорижий олий таълим муассасаларида ўқиш имконияти ошяпти. Буларнинг бари сўнгги йилларда Ўзбекистонда аёллар таълимини ривожлантириш, уларнинг илмий, касбий ва ижтимоий фаоллигини ошириш борасида муҳим қадамлар қўйилганидан далолат беради. Сайёҳаракатлар нафақат аёлларнинг индивидуал ўсиши, балки бутун жамиятнинг интеллектуал ва иқтисодий салоҳиятига ижобий таъсир кўрсатмоқда.

Бироқ бу борада эътибор қаратиш зарур бўлган жиҳатлар ҳам йўқ эмас. Масалан, ҳудудий тенгсизликларни бартараф этишда чекка жойларда яшовчи қизлар учун алоҳида грантлар, масофавий ўқув имкониятлари ва стипендияларни кенгайтириш зарур. Қизларни техника, муҳандислик ва IT соҳаларга йўналтириш учун мактаб давридан бошлаб дастурлар ишлаб чиқиш керак.

Ёш олимлар учун миллий ва халқаро грантлар сонини кўпайтириш, уларнинг илмий фаолиятини институтлар даражасида рағбатлантириш зарур. Қолаверса, гендер сиёсатида оид барча дастурлар самарадорлигини баҳолаш бўйича ягона тизим ишлаб чиқиш мақсадида янада яқинлаштиради.

Аёллар таълимига эътибор — жамиятнинг эртанги кунига инвестиция қилириши билан баробар ташаббус. Шундай экан, қизингиз, синглинғиз, аёлинғиз бўладими — барини бу борада қўллаб-қувватланг.

ва тахрир жараёнида етакчи илмий марказ сифатида иштирок этиб, ушбу асарнинг илмий даражасини таъминлади.

Қайд этиш жоизки, бугун Ўзбекистон ва Италия университетлари ўртасида шаклланаётган маданий ва илмий ҳамкорлик айнан шу қадимий аънавалар устида қурилмоқда. Яқиндагина Венецияда Тошкент давлат ўзбек тили ва адабиёти университети ташаббуси билан Ўзбекистон бурчаги очилди. Жараёнда мен ҳам иштирок этдим ва айни чоғдаги ҳаяжонимни сўз билан таърифлаб беришим қийин. Бу халқаро ҳамжамиятнинг маданиятимиз, қадриятларимиз ва тарихимизга эътироф эди. Ушбу бурчак ўзбек адабиёти, тарихи ва санъати ҳақидаги китоблар, миллий хунармандлигимиз намуналари билан бойитилиб, Ўзбекистон маданиятини Италиянинг илмий-маданий жамоатчилигига тақдим этиш имкониятини яратди.

Ёш тадқиқотчи Дурдона Эрматованинг бир ой давомидаги Ка-Фоскари университетида талаба ва тадқиқотчиларга ўзбек тили ҳамда маданияти бўйича ўтказган машгулотлари италияликлар томонидан алоҳида эътироф этилди. Ҳозир биз италиялик олимлар билан ҳамкорликда “Бобурнома” асарининг кўп тилли электрон корпусини яратиш устида ишлаяпмиз. Бу лойиҳа сунъий интеллект асосида такомиллаштирилади ва буюк қомусий асар — “Бобурнома”дан жаҳон китобсеварлари, олимлари ва талабалари баҳраманд бўлади.

Ўзбекистон ва Италия ўртасидаги ҳамкорлик бугун тарихий ришталарга асосланган, аммо замонавий дунё талабларига жавоб берадиган стратегик шерикликка айланмоқда. Олий даражадаги сайёҳаракатлар мамлакатларимиз ўртасида тил, таълим, маданият ва дипломатия соҳаларида янги ютуқлар сари йўл очмоқда. Тарихий китоблар, замонавий таълим дастурлари ва маданий кўргазмалар халқаро майдонда Ўзбекистон овозининг янада баралла янграшига хизмат қилаётди. Бу ҳамкорлик нафақат ўтган асрлар маданий мулоқотининг давоми, балки келажақ учун ишончли пойдевор ҳамдир.

ҚАҲРАМОНИМ БОЛАМ

(Сурхондарё вилоятининг Сариосиё тоғларида халқаро террорчи жангари тўдаларга қарши ҳаракатларда қаҳрамонларча ҳалок бўлган, “Жасорат” медали соҳиби — Қаҳрамон Мадалимовнинг онаси Ачанисо ая фарёди)

Қирон келсин золимларга, жоним болам,
Қулаб кетди бошимга осмоним, болам,
Дод солишга йўқ менда дармоним, болам,
То ўлгунча қалбимда армоним, болам.

Сариосиё тоғларида оқди қонинг,
Сен ўлгунча ўлсин эди онажонинг,
Юрагингда қолди қанчалар армонинг,
Ватан учун кўкраги қалқоним, болам.

У қонхўрлар тўнгиз каби ўлар бир кун,
Аллоҳ берган жазосини олар бир кун,
Дўзахларнинг оловида ёнар бир кун,
Икки кунлик дунёда меҳмоним, болам.

Сен элим деб ўз жонингни бериб кетдинг,
Йймонингни, виждонингни бериб кетдинг,
Юлдуз тўла осмонингни бериб кетдинг,
Томиримда тўлиб-тошган қоним, болам.

Зухра келин ҳижронингда қон йиғлайди,
Кўзларидан оққан ёшлари музлайди,
Онанг сени сара тонлардан излайди,
Бунча эрта келди зимистоним, болам.

Аллоҳ жазо берсин қаддим букканларга,
Қўролмасдан юртимга кўз тикканларга,
Лънат дейман қонхўрларни туққанларга,
Қабринг нурга тўлсин — Қаҳрамоним, болам.

МЕН ТИНЧЛИКНИНГ ҚУЧОҒИДА ЯШАЯПМАН!

(Қаҳрамон Мадалимовнинг қизи Ёдгоранинг мунгли ноласи)

Болаликнинг орзулари кўкка учди,
Хаёлимни айрилиқнинг ёди қучди.
Бу оламда Қаҳрамоним отам менинг,
Юрт ишқиди ёниб турган чўққа тушди.

Тинчлик учун эл дардига фидо бўлди,
Жондан суйган Зухрасидан жудо бўлди.
Тарихимиз сўзлаётган Нишон бобом,
Қаҳрамоннинг ҳижрониди адо бўлди.

У олдин ҳам айрилиқдан қўйган эди,
Шуҳратжонни ёва бериб қўйган эди.
Афгонларнинг ноласида қулоқ солиб,
Уруш доғин юрагига тўйган эди...

Қувасойда қўвнайпти қушлар бу кун,
Болажонлар кўрар оппоқ тушлар бу кун.
Ота, сизнинг йўлингизда унган гуллар,
Тинчлигимиз офтобини хушлар бу кун.

Зайнураҳон опамизнинг бахти ҳаёт,
Нурга тўлиб яшнайётган тахти ҳаёт.
Марғилоннинг қўвнайётган Қумушлари,
Юрагиди ёзиб қўйган аҳди ҳаёт.

Олтинийнинг қўйган аъло баҳолари,
Жасоратга урув берган садолари.
Юрт олдида юзингизни ёрув қилгай,
Онамизнинг тонгда қилган дуолари.

Мен — тинчликнинг қучоғида яшапман...

Ахтамқули

Ёз ёмғири Қувасой қир-адирларига ўзгача тароват, файз беради. Қуёш тафтидан силласи қуриб бораётган дов-дарахтлар жонланиб, сарғайган қирлар қайтадан яшилликка бурканди. Пишиқчилик мавсуми бўлгани учун боғу роғлар одамлар ва турнақатор машиналар билан янада гавжум.

ВАТАН МАРД ЎҒЛОНЛАРИНИ УНУТМАЙДИ

Қир-адирлар бўйлаб чўзилган туя ўрқачидай йўллардан ўтиб бора эканман, хаёлимни турфа фикрлар чулғайди. Жасорати абадитга муҳрланган қаҳрамонлар билан ғойибона суҳбатлашишга уринаман. Кўз ўнгимда норгул ва паҳлавон ўзбек ўғлонлари сиймоси гавдаланади. Улар яшагача ҳақли эди. Аммо ватан тинчлиги, дахлсизлиги йўлида ўлимга тик борди...

Улардан бири 28 ёшида ҳаёт шами сўнган, икки фарзанднинг отаси, жасур ўғлон Қаҳрамон Мадалимов бўлади. Унинг уйига бориб, оила аъзоларининг дил жараҳатини янгиллаш, ўша машғум кундаги хотирасини қайта тиклаш мен учун оғир кўринади. Аммо мардлик, матонатни унутиб, яшириб бўлмас экан...

Қувасой шаҳридаги Суфон қишлоғида туғилиб ўсган ҳарбий йигит 2000 йил августда Сурхондарё вилоятининг тоғли ҳудудида террорчиларга қарши жангга киришди ва қаҳрамонларча ҳалок бўлди. Ўшанда у аини навқирон ёшда эди.

Қаҳрамон туғилиб ўсган қутлуг масканга аввал ҳам келган эдим. Шунга ҳам чорак аср бўлибди. Ўшанда Нишонбой ака, Ачанисо хола, қаҳрамонимизнинг турмуш ўртоғи Зухраҳон билан суҳбат қилган, кўнгли сўраган эдим...

— Уй манзилини биласизми, узоқ кетиб қол-маямизми? — дея хаёлимни бўлди ҳайдовчи ҳам-роҳим.

— Йўқ, шундоқ катта йўл бўйида, — дейман Суфон қишлоғидаги меваги дарахтлар оралаб қурилган файзли хонадонларга боқиб.

Этиборимни йўл бўйида ўрнатилган ёдгорлик лаъча тортди. Унда суфонлик қаҳрамон ҳақида маълумот берилган. Шу тариха манзилга етиб келдик. Бизни уй бекаси Зухраҳон самимий қарши олиб, ичкарига бошлади.

Йиллар силсиласида ҳаёт синовларига қарши мардона курашган аёлнинг сабр-тоқати, матонатига таҳсин айтаман. Ўшанда у ҳам кўнгли орзуларга тўлган ва эндигина 24 яшар келинчақ эди. Йиллар ўз таъсирини кўрсатиши бор гап. Қурилиши чала қолган уйлар битибди, Қаҳрамон ўтказган узум, меваги дарахтлар ҳосилга кирган. Зухраҳон ана шу ҳаёт синовларида тобланиб, мард, ўқтам она сифатида элда ҳурмат, izzat топди...

Зухраҳон 1995 йилда Қаҳрамон билан турмуш қуради. Улар нафақат бир оила, балки ҳамкасб, ҳам-фикр инсонлар эди. Қаҳрамон Марғилон, Зухраҳон Фарғона тиббиёт билим юртини тамомлаганди. Бу узвийлик онлани ҳар жиҳатдан мустаҳкамлади, меҳр-муҳаббат ришталарини жўш урдирди. Бир йилдан кейин оилада фарзанд дунёга келди. Унга Зайнура деб исм қўйишди. Қаҳрамон ўз оиласини жондан ортиқ севарди, турмуш ўртоғи ва фарзандларини ардоқлаб, меҳр бериб, меҳр топганди.

Қаҳрамон 1991 йил йигитлик бурчини ўташга йўл олди. У ҳарбий хизмат давомида жисмонан ва маънан чиникди. Намунали хўлқи билан сафдошларига ўрнатилди. Муддатли ҳарбий хизмат давомида унда ҳарбий бўлиш истаги туғилди. Бу ўй қатъий қарорга айланди ва 1993 йилдан бошлаб шартнома асосида хизматни давом эттирди. Шу тариха Қаҳрамон ишнинг етук мутахассиси бўлган тажрибали ҳарбий хизматчи сифатида қуролдошлари орасида ҳурмат-этибор топди.

КУНЛАРНИНГ БИРИДА...

Атрофни тун пардаси қоплади, ҳамма ширин уйқуда. Қаҳрамоннинг уйқуси қочди. Яқинларини уйғотиб юбормаслик мақсадида даҳлизга чиқиб, курсига ўтирди. Турмуш ўртоғининг безовталигини илган аёл унинг ёнига келди.

— Тинчликми, бирор жойингиз оғрийаптимиз? — хавотир билан юзланди у.

— Йўқ, шунчаки ўзим, — деди Қаҳрамон ўйчан оҳангда ва гапида давом этди: — Сизларни жуда яхши кўраман. Мен билан мана шундай заҳматли ва шарафли йўлни босиб ўтиш учун барча қийинчиликларга тайёр бўлган сиздек дилкаш, фарзанд ва ақилдорим борлигиндан фахрланаман...

Ётоғига қайтган Қаҳрамон жажжи қизалоғи бошини оталарча меҳр билан силади. Ширин уйқуга чўмган тиниқ юзларига узок тикилди. Бу нигоҳда қизини худди биринчи ва охири марта кўраётгандай ҳайрат, соғинч ва яна киши билмас туйғулар қориниқ эди.

...Тоғ дараларида кечган шиддатли жангда ҳамма бир мақсад йўлида бирлашди. Ватан сарҳади бостириб кирган террорчиларни йўқ қилиш мақсади сари олға интилди. Тушдан сўнг ҳарбийларимиз Киштут дараларини ўз назоратига олди. Аммо қоялар ортига яширинган босқинчилар осонликча таслим бўлишни истамади. Қаҳрамон отишмалар чоғида яраланган қуролдошларига тиббий ёрдам кўрсатиш билан бирга ўзи ҳам жангда иштирок этди. У душманга зарба бериш чоғида оғир яраланди. Ярадор ҳолида олдинга интилди, кўзлари тиниб, мадорсизланди. Бироқ душманларнинг силжишига йўл бермади. Ватан сарҳади учун қалқон бўлди. Ҳарбий хизматчилар сабаб тинчлик, шуқуҳли кунлар қайтди. Аммо ватаннинг мард ўғлони Қаҳрамон уйига

омон қайтмади. Унинг ёди юртдошлари қалбида мангуга муҳрланди.

Сержант Қаҳрамон Мадалимов вафотидан сўнг “Жасорат” медали билан тақдирланди.

ЯХШИЛАР МЕҲРИДАН КУЧ ОЛИБ

Қутилмаган хабар мушфиқ аёлни эсанкиратиб қўйди. Энди атак-чечак қилаётган қизалоқ, ҳали дунёга келмаган норасиданинг ҳаёт йўли онани йўлантирган эди. “Энди нима бўлади? Наҳотки, ҳамма нарсга тугаган бўлса?!”

Аммо яқинлари, давлатимиз Зухраҳон ва унинг оила аъзоларини ёлғизлатиб қўймади, меҳр берди, қўллаб-қувватлади.

— Турмуш ўртоғининг мард ва жасурлиги, ватанга, ҳарбий бурчига садоқати барча учун намуна, — дейди Зухраҳон маҳзун оҳангда. — У ҳақиқатан бошқача, ота-онани, оиласи, ака-укаларига меҳрибон, ширинсўз, саҳий инсон эди. Афсуски, ҳаётдан эрта кетди. Юртимиз, халқимиз тинчлиги учун жон фидо қилди. Биз уни жисман йўқотган бўлсак-да, маънан ҳамон биргамиз. Турмуш ўртоғим мангу қўним топган жой уйимизга жуда яқин. Мен унинг меҳр-муҳаббати, ёнимда елкадош бўлиб турганини ҳаммаша ҳис қилиб яшайман. Тўнғич қизим Зайнура Фарғона давлат университетида таълим олиб, ўз касбининг етук мутахассиси бўлиб хизмат қияпти. Ёдгара Андижон давлат тиббиёт университетини муваффақиятли тамомламоқда. Ҳаммаси уйли-жоили, бир этак набиралар қушоғидаман.

Қаҳрамон туғилиб ўсган кўчага унинг номи берилган. Таҳсил олган мактабда бюст ўрнатилиб, хотира бурчаги ташкил этилган. Кенг жамоатчилик вакиллари бу ерга тез-тез келиб туради. Қаҳрамоннинг болалик ва ўқувчилик йилларини хотирлайди, ўқувчи ёшларга намуна қилиб кўрсатади.

Кенжа қизи Ёдгара отасини кўрмади. У фақат отасининг суратларига термилиб, меҳрини соғиниб улғайди. Лекин ўқимади, мана шундай мард, жасур отаси, ватан ҳимояси учун жонидан кечган инсоннинг фарзанди экани билан фахрланиб яшади, унга муносиб бўлишга ҳаракат қилди.

— Мустақиллигимизни абадий сақлаш осон иш эмаслигини яхши биламан. Чунки отам тинчлик йўлида жонини қурбон қилганлардан, — дейди Ёдгара уй тўрида турган суратларга термилиб. — Бу оиламиз учун жуда катта йўқотиш эди, албатта. Ўша пайтда опам 5 ёш, мен онам вужудда 3 ойлик бўлганман. Айтишларича, бу фокиадан сўнг онам бутунлай ўзини йўқотиб қўйган. Лекин отамга муҳаббати, садоқати ва вафоси туфайли ўзида қайта куч топа олган. Ҳаётини бизга бағишлаб яшаб келаяпти. Шундай юртининг мард, жасур ўғлонининг қизи эканимиздан фахрланамиз. Яхши инсонлар меҳри, эътиборини ҳис қилиб яшаймиш. Давлатимиз раҳбари бизга оталарча ғамхўрлик кўрсатиб, бошимизни силаяпти. Отам тиббиёт институтида таҳсил олиб, яхши шифокор бўлишни орзу қилган экан. Аммо иш, хизмат билан бўлиб, орзулари ушлайми қолган. Шукрки, отамнинг армонлари рўёбга чиқди. Имтиёз асосида Андижон давлат тиббиёт университетида ўқишга кириб, даволаш факультетини тамомлаётиман. 9 май — Хотира ва қадрлаш куни Тошкент шаҳридаги Ғалаба боғи ҳудудида яна бир маммуа — “Миллат фидойилари” хиебони қад ростлади. У ерда отажоним сиймосини кўриб, ватан ўз қаҳрамонларини асло унутмаслигини чин дилдан ҳис қилдим.

Эл-юрт бошига иш тушганда этик кийиб, сув кечганлар руҳини шод этиш чин инсонлик белгиси. Қаҳрамон Мадалимов мангу уйқуга кетганига 25 йил бўляпти. Аммо бу хонадонга келиб-кетувчи, уларни йўқлайдиганлар кўп. Чунки Қаҳрамон қисқа умри давомида ўзидан муносиб ном қолдирди. Янги Ўзбекистондаги инсон қадрини улуглаб, ёшларни ватанпарварлик руҳида тарбиялашга қаратилган илоҳотлар сабаб эса миллат қаҳрамонлари ном юксак шараф топди. Қувонарлиси, ана шундай қаҳрамонларимизнинг бошлаган ишини бугун фарзандлари муносиб тарзда давом эттирмоқда.

Расулжон КАМОЛОВ, “Янги Ўзбекистон” муҳбири

